

LETNIK XXII.
1975 - 1976

8

Galeb

Mladinska revija

LETNIK XXII. - MAJ 1976 - ŠTEV. 8

V S E B I N A

Franci Lakovič: Ob slovesu	201	Slike iz narave: Miro P.: Klopotača	222
Vlado Firm: Matiček in striček na Mount Everestu	202	Filatelija: Helena Magajna: Dve stoletnici	223
Danilo Gorinšek: Lenuh Jurij	206	Gremo v gledališče: Adrijan Rustja:	
Vojan Tihomir Arhar: Kuža se predstavi	207	Kaj smo želeli in kaj smo dosegli	224
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak: Češnje	208	Valentin Polanšek: Izposojene hlače .	225
Angelo Cerkvenik: Kadija je razsodil	209	Šolarji pišejo	228
Meta Rainer: Žabji lovec	211	Urednikova pošta	232
Vojan Tihomir Arhar: Četa	211	 Ilustracije za 8. številko Galeba so naredili:	
Štiri platnice za Galeb	212	Marjanca Jemec — Božič (str. 226); Robert	
Ali veš, da...	213	Hlavaty (str. 211, 217, 218); Leon Koporc	
Vojan Tihomir Arhar: Muri	214	(str. 210); Božo Kos (str. 206); Š.P. (str.	
Zanimivosti	216	202 — 205); Jelka Reichman (str. 201, 215);	
Vlado Firm: Radovedni Leonida	217	Bine Rogelj (str. 207, 211); Magda Tavčar (str. 208).	
Šport: Ivan Furlanič — Mario Šušteršič: 21. olimpijske igre v Montrealu	219	 Priloga: Stoletnica rojstva Ivana Cankarja — Pristani na Tržaškem — besedilo: Evgen Dobrila, slike: Lojze Abram.	
Iz življenja naših šol: Lojze Abram: Poimenovanje šole v Boljuncu — Proslava Cankarjeve stoletnice pri Sv. Jakobu — Razredna revija »Pikapolonica«	220		

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni urednik:
Lojze Abram

Odgovorni urednik:
Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 41 55 34

Tiska:
Graphart, Trst, tel. 77 21 51

Naslovna stran:

Tanja Škrlavaj
1. B Sr. šola »S. Kosovel« na Opčinah

Posamezna številka:

250 lir

Letna naročnina:

2000 lir

Galeb je registriran na sodišču v Trstu pod številko 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana)

Franci Lakovič

Ilustr.: Jelka Reichman

Ob slovesu

Zbogom, šola, čas izteka
letu šolskemu se zdaj,
sonce vsak dan bolj pripeka,
mimo že je mesec maj.

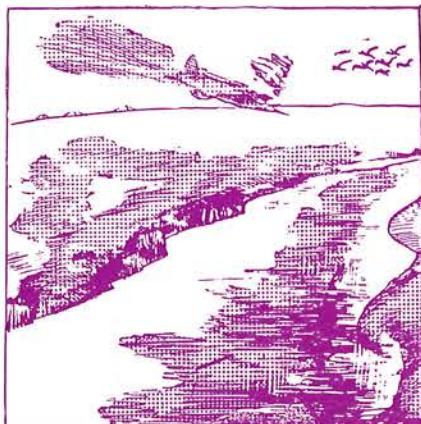
Ljuba klop, zdaj mi oprosti,
če po tebi sem čečkal,
saj priznam, da več kot dosti
bolečin sem ti zadal.

Pa še drugi: peč, omara,
tabla črna in parket,
pozabite, če nemara,
kdaj pozabil sem na red!

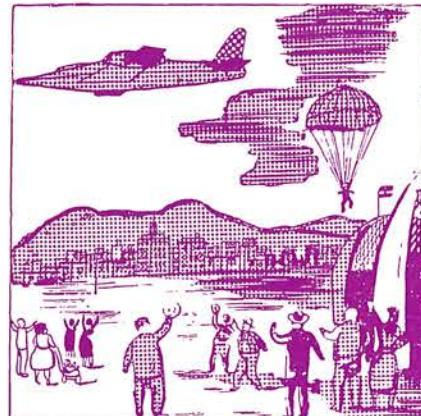
Zbogom, šola, čas izteka
letu šolskemu se zdaj,
vabi morje nas in reka,
polja širna, senčni gaj.

MATIČEK IN STRIČEK NA MOUNT EVERESTU

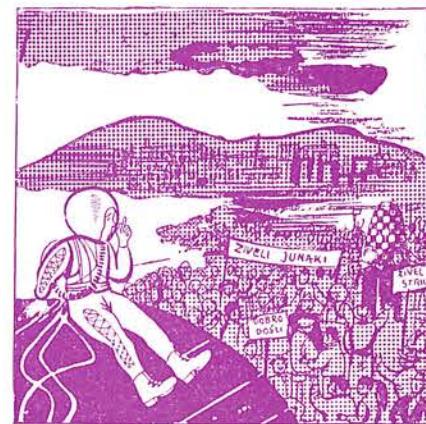

90. Letela sta nad Egiptom. Globoko pod njima je tekel modri Nil. Ko sta se spustila nekoliko niže, so se okrog letala spreletavale štokrle in se prepirale s čaplji. Nenadoma je motor utihnil. »Presneta zadeva, kaj bo zdaj?« se je jezil stric Miha. »Na Nil se nikakor ne moreva spustiti. Nočem, da bi se po tako naporni poti posladkali z nama krokodili.« Matiček je opazil trop žerjavov. V naglem letu so se bližali letalu. Deček jim je pomahal, toda žerjavi so leteli mimo. Stric je popravljal in popravljal motor, da mu je lil pot s čela, a letalo je še vedno zgubljalo višino. Ko je motor pričel zopet delovati, sta bila Matiček in njegov striček nizko nad vodno gladino.

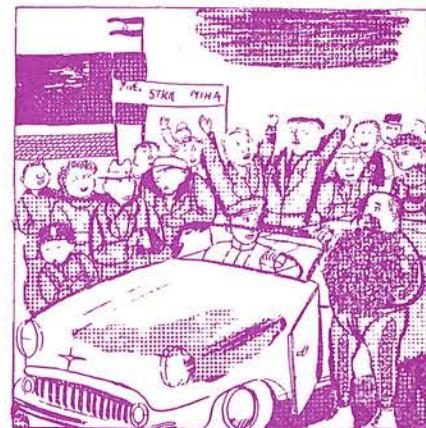

91. Končno je bil motor popravljen. Vsekakor je bil že skrajni čas. Letalo je zopet enakomerno rezalo oblake. Preletela sta gore in doline ter se končno bližala domaćim krajem. Že sta videla prijazne slovenske vasi. Kmalu sta krožila nad Ljubljano in nad ljubljanskim letališčem. Matiček se je tokrat hotel postaviti. Hitro si je pritrdil padalo in odskočil je prej, preden mu je stric utegnil preprečiti to samovoljno dejanje. Veter ga je nesel proti velikemu letališču. Radovedneži so se ustavliali na cesti in strmeli kvišku. Kaj se bo zgodilo?

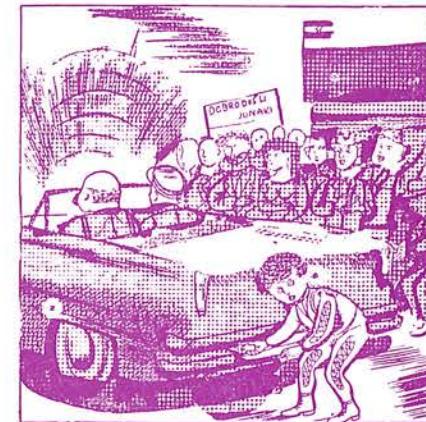
92. Matiček je pristal skoro istočasno z letalom, seveda s to razliko, da je letalo pristalo na tleh, Matiček pa na hangarju. Ker pa so na letališču že vedeli za njun pristanek, je svetovna potnika razen množice radovednežev čakala še mestna godba na pihala. Stric je ponosno stopil iz letala. Vsi prisotni so mu čestitali k velikemu uspehu. Najprej je pohitel s čestitkami šef letališča, za njim je čestital predstavnik geografskega instituta, ki je med drugim naročil, naj stric hitro pride v društveno dvorano, kjer bo slovesnost s podelitevijo nagrade. Vsi so občudovali strica Mihove, za Matička pa se ni nihče zmenil.

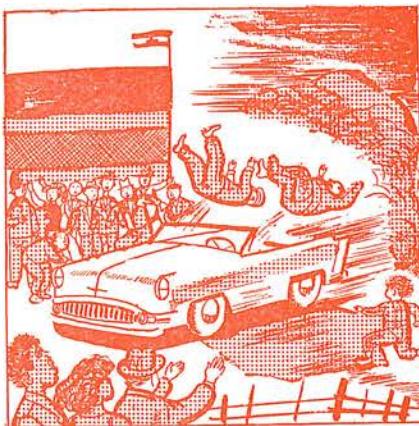

93. »Nehvaležnost je plačilo sveta«, si je rekel Matiček in že razmišljal, kako bi jim jo zagodel. Pobral je krompir, ki je ležal na tleh, in ga vtaknil v žep. Na letališče je prav tedaj pripeljal nov, svetlosiv avtomobil, ki ga je geografsko društvo podarilo stricu. Avto se je ustavil pred slavljenjem in šofer je zatobil. Moral bi odpeljati strica v institut, toda ker je imel ta polno naročje cvetja, se je le s težavo zrinil v avto. Zdaj je bila priložnost, za Matička, ki so ga tako prezrli in mu niso niti čestitali, kaj sele poklonili cvetje ali avtomobil.

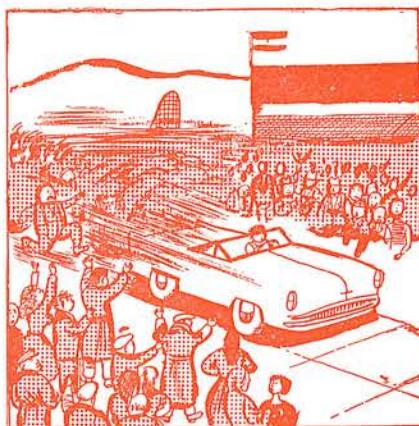

94. Šofer je pognal motor. Stric je ponosno sedel med zastopniki geografskega društva in časnikarji. Matiček pa je medtem hitro skočil k izpušni cevi in vanjo stlačil krompir. Vozač je pritisnil na plin, premaknil ročico, a avto se ni zganil. Motor je zakrhal in utihnil. Okvara je šoferja hudo jekila. Le zakaj mora imeti smolo prav zdaj, v slavnostnem trenutku, ko vozi takoj imenitnega gosta! Izstopil je, pregledal motor. Bil je v redu. Zakaj torej ne more peljati?

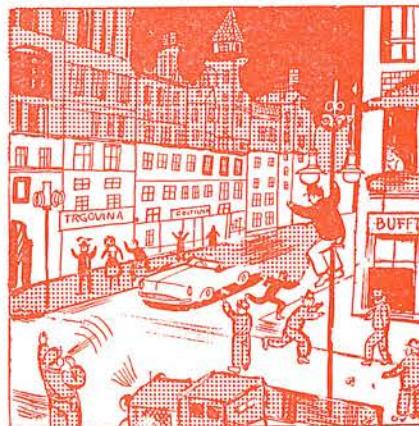

95. Zlezel je nazaj v avto in poskušal zopet pognati motor. Šofer je jezno pritiskal na plin, obračal vzvode in ročice, a avto ni hotel z mesta. Matiček, ki je vse to opazoval, je hitro odstranil krompir. Komaj je utegnil odskočiti, že je v avtomobilu dva-krat počilo, vozilo je sunkovito zdrselo naprej, šofer in stric pa sta zaradi močnega sunka v lepem in velikem loku zletela v mehko travo. Od presenečenja sta za trenutek mirno obsedela, Matiček pa je medtem skočil v avto in pognal mot.

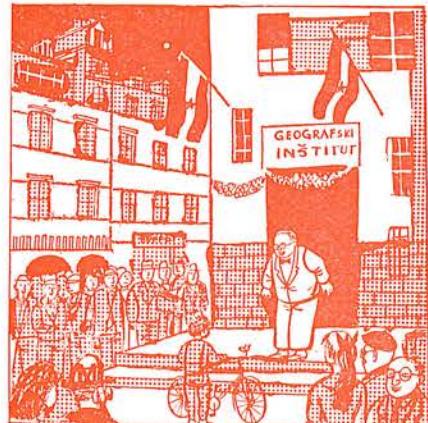

96. Prijel je za volan in se odpeljal. Z njim sta tekla stric in časnikar, sledili so jima drugi radovedneži. To je bilo smeha! Matiček je hotel na vsak način priti pred stricem v geografski institut. Pričakoval je, da bo tako prvi pohvaljen in bo morda prejel tudi kako nagrado, ki pa jo bo seveda delil s stricem. Klicev tistih, ki so tekli za avtomobilom, kmalu ni več slišal. Avtomobil je bil solidno športno vozilo, kot načas za debelušastega strica in njegovo znanstveno in športno delovanje.

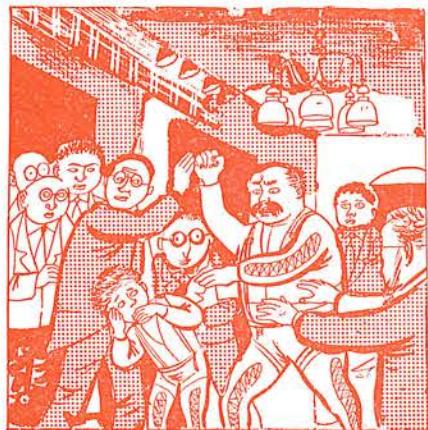

97. Matiček je naglo rezal ovinke in prečkal ulice. Pešci so se komaj utegnili umakniti na pločnike. Celo mačkam in psom nestrpni vozač ni prizanesel. Vse je bežalo pred avtomobilom. Prometnik na križišču je zapisal njegovo številko. Ker Matiček ni dovolj pozнал prometnih predpisov, so bili vsi njegovi signali napačni in presenečeni prometni miličniki niso vedeli kaj početi z njimi. Nastala je prava pravcata prometna zmeda. Končno je pogumni avtomobilist privozil do palače geografskega instituta.

98. Poslopje je bilo okrašeno. Ko je Matiček izstopil, mu je predsednik društva čestital in mu kot zaslужnemu članu znanstvene odprave podaril lepo kolo. Matiček je bil neznansko presenečen in se je ječljaže zahvaljeval za tolikšno pozornost. Postalo mu je celo žal, ker jo je stricu tako zagodel. Ko so ga prisotni vprašali, kje je njegov stric, je bil deček v hudi zadregi. Skesan je povedal, kaj je napravil. Njegovo dejanje jim ni prav nič ugajalo. Kolo je kljub temu smel obdržati. Odvedli so ga v sejno dvorano, kjer je na dolgo in široko pripovedoval o potovanju, o Mount Everestu in o vrnitvi domov.

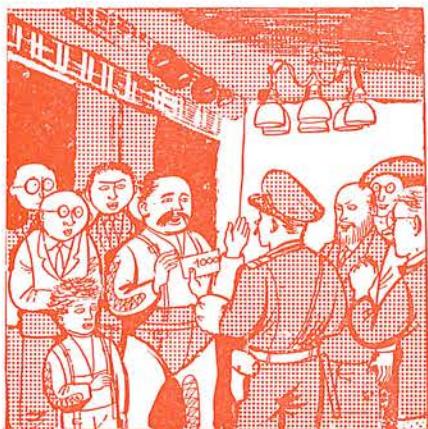

99. Ko je Matiček zaključil svoje poročilo, so se hrupno odprla vrata dvorane. Vstopila sta stric Miha in časnikar. Stric je bil jezen in je hotel Matičku naviti ušesa. Toda prisotni geografi so ga kmalu pomirili. Štva nato sporočil, da je sivi avto njegova. In ko mu je predsednik geografskega društva nato sporočil, da je izginala iz stričevga srca še zadnja sled užaljenosti. Matiček je bil zopet njegov ljubičak in pomočnik, s katerim sta premagala že mnogo težav in bosta prav gotovo tudi vse tiste, ki ju čakajo pri nadaljnjih odpravah.

100. Strica Miha pa so čakala še druga presenečenja. Izročili so mu diplomo častnega doktorja. Toda prav tedaj, ko se je stric v krogu znanstvenikov čutil najbolj počaščenega, je vstopil prometni miličnik. Izročil mu je uradno pozivnico. Stric Miha bi moral plačati kazen za Matičkove prometne prekrške. Kot možu, zaslужnemu za znanost, so mu odmerili nekoliko nižjo kazeno. Stric je velikodušno odpril denarnico in odštel stotake. Ni si mogel seveda kaj, da ne bi s prstom požugal porednemu, a vendarle dragemu in za znanstvene odprave tako pripravnemu nečaku.

konec

LENUH JURIJ

Kar od kraja naj povem, da lenuh Jurij ni bil kak navaden lenuh, tak, ki se mu ne ljubi niti jesti niti igrati se niti poditi se za žogo ali podrsati se pozimi čez led in sneg. Ne — tak lenuh ni bil Jurij, kajti na moč mu je teknilo jesti in spati in, kadar ni opravljal teh dveh »napornih« del, je poleti rad brcal žogo, pozimi se pa drsal. Vse to mu je na moč dišalo. Le nekaj mu ne samo da ni dišalo, temveč mu je celo smrdelo: učenje. Zato je tudi izmed vseh črk abecede poznal le »O«, ker je pač okrogel kot oranža in »C«, ker je zavit kot banana. Računal pa je tako, da je na vprašanje »Koliko je dva in dva?« po dolgem premisljevanju odgovoril: »Pet!«

Ondan je lenuh Jurij dobil kaj malo čedno spričevalo: same enke! Očka ga je sicer mislil namazati z brezovim oljem — namreč Jurija in ne nemara spričevalo — potem se je pa domisliл stare resnice, da ena sama dobra beseda včasih več zaleže kot sto batin. Zato je Jurija le pokaral, nato pa rekel: »Zdaj pa vsak dan — ena ura čitanja in ena ura računanja!« Te očetove besede sicer niso lenuhu Juriju šle do srca, zato pa pri levem ušesu noter, pri desnem pa ven. Zato se je tudi vsak dan eno uro podil za žogo, eno pa drsal po ledu, saj je bila zima in je bilo ledu ničkoliko po ribnikih in cestnih drsalnicah. Seveda pa je vsako izmed omenjenih »učnih« ur na-tegnil tako, da je bila dolga najmanj stodvajset minut. Kajpak pa je tudi po tem »učenju« seveda ostala Ju-

rijeva učenost taka, kakršna je bila prej: »O« je tisto, kar je podobno oranži, »C« tisto, kar spominja na banano, in »dva in dva je pet!«

Nekoč se je Juriju med neko tako »učno uro« udrl pod nogami led in skoro bi bilo po njem. Potegnili so ga čez ušesa premočenega iz vode, poklicali zdravnika, potem pa je moral skoro pol meseca piti grenačne čaje, goltati še grenačne tablete in le-

žati v postelji. In glej ga šmenta, tedaj je najprej iz dolgega časa possegel po čitanki in jel črkovati, najprej črkovati, potem pa že kar brati. In ko je videl, da je v knjigi toliko lepih reči, skoro lepših kot podenje za žogo in drsanje po ledu, je vsak dan rajši jemal v roko knjigo in kot bi trenil, je znal vso abecedo in ne samo — kot prej — »O« in »C«. In da je bila mera njegove učenosti

zvrhana, se je naučil še pravilno računati in je vedel, da je dva in dva štiri in ne pet!

Ko je nato kmalu prebolel bolezni, se kar ni mogel več ločiti od knjig in se je kar poživščal na žogo in drsalke, čeprav je po učenju tudi žoganje in drsanje potrebno. Toda Jurij je bil tedaj res že Jurij in nič več — jur, ki mora prej cofniti v vodo, da se loti učenja...

Kuža se predstavi

Črn, živahan,
kodrast psiček,
poskakujem
kot kozliček,
voham, praskam,
cvilim, lajam,
kjer le morem
ponagajam.
Moja glava
pasja pamet,
moja dlaka
pasji žamet,
štiri tace,
smrček, rep,
Mihec žuga
mi: »Potep!«

Kotiček za najmlajše

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

Angelo Cerkvenik

Ilustr.: Leon Koporc

Kadija je razsodil

(HERCEGOVSKA LJUDSKA PRIPOVEDKA)

Neki popotnik je medpotoma po golem naključju naletel na starejšega kmeta, ki je oral v neki dolini. Plug sta vlekla dva vola. Zdajci se je pod enim volom udrila zemlja, da se je žival do polovice pogrenznila v udor. Kmet je na ves glas klical na pomoč. Zagledal je popotnika in ga zaprosil:

»Pomagaj mi, bratec, če si božji! Daj, ti ga potegni za rep, jaz ga bom za ušesa, pa ga morebiti bova rešila!«

Nesrečni popotnik, ki ni niti v sanjah pomislil, da bi ga kdo mogel navleči, je urno priskočil ubogemu kmetu na pomoč; zgrabil je vola za rep, kmet pa za ušesa. Nato sta oba hkrati potegnili. Vol je bil zelo težak. Tako se mu je po nesreči odtrgal rep. Kmet se je razjezil in je jel popotnika grdo psovati:

»Zakaj si mi, nesrečnik, popačil vola? Tako stopim h kadiji¹⁾ in te nznanim.«

Tako mu je zagrozil in se na vso sapo pognal proti sodniji.

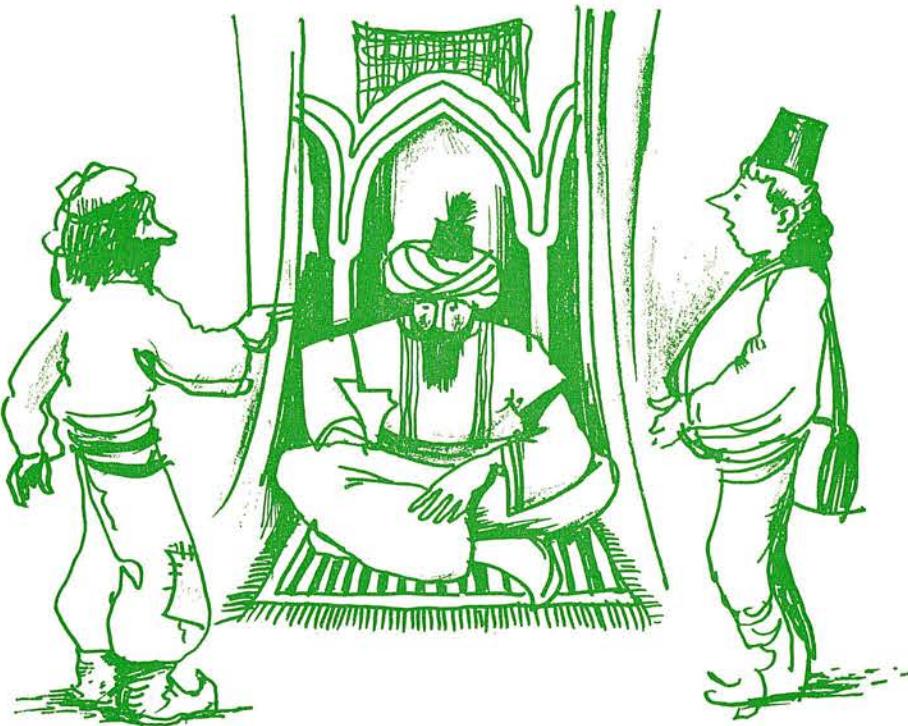
Nesrečni popotnik je sprevidel, da mu slaba prede, da bo najprej moral plačati sodnemu slugi popotnjo, da ga bo nato, če bo kadija krivično raz-

sodil, doletela še hujša kazen: moral bo plačati odškodnino za vola. Tedajci ga preblisne rešilna misel, nago pobere dva kamna, ju potisne v nedra pod srajco ter jo ubere za kmetom. Tako sta oba hkrati stopila v sodnijsko dvorano in se poklonita kadiji. Kadija, ki je vlekkel dim iz dolge pipe, je pipo odložil in si jel vihati brke. Tako je pomislil: vse kaže, da me čaka masten zalogaj, to po pojedina in pol! Tako je pomislil in vprašal prišleca, počemu sta prišla. Prvi je spregovoril kmet:

»Jaz sem, spoštovani gospod, oral njivo v neki dolinici in tedaj se je, kajpada po nesreči, ugrenila zemlja; en vol se je do polovice pogrenil v udor. Začel sem klicati na pomagaj, da bi morebiti le kako rešil vola. Pa je nepričakovano sam zlodej prinesel tega obešnjaka, ki je pograbil vola za rep, ga, kakor da je ponorel, potegnil — da bi ga bog ubil! — ter mu, revežu, izpulil rep. Rajši bi videl, da mi vol izgubi glavo, kot gledati ga tako popačenega, takšno pokveko! Počemu mi bo zdaj taka nakazna grdoba? No, spoštovani gospod, naj mi ta nečlovek plača odškodnino za vola, ti pa si od odškodnine odtegni svojo pristojbino.«

Kadija je odprl usta, a še preden je kaj znil, mu je popotnik segel v besedo:

1) Kadija = sodnik

»Spoštovani gospod, le kako naj bi bil kriv jaz? Šel sem svojo pot, pa me je tožnik sam zaprosil, naj mu pomagam; dejal je: "Pomagaj mi bratec, če si božji! Daj, ti ga potegni za rep, jaz ga bom za ušesa, pa ga morebiti bova rešila!" Nato sva oba hkrati potegnila. Po nesreči se je volu odtrgal rep. Zdaj pa, spoštovani gospod, razsodi po zakonu!«

Tako je dejal in pomežknil kadiji ter mu s prstom obetavo pokazal na svoja nedra.

Kadija je koj pomislil: aha, tamkaj je pripravljen zame pošten zalogaj! Obrnil se je h kmetu in mu jezno zbrisil:

»Bratec, popotnik je opravil dobro delo. Sam si ga zaprosil, naj ti pomaga, in on se ni obotavljal, marveč ti je prihitel na pomoč. Le zakaj naj

bi bil on kriv, če se je volu odtrgal rep? Tako je bilo usojeno! Poberi se od tod! Zakon ne določa, da bi ti moral on plačati odškodnino, ne določa in je ne bo plačal.«

Kmet je stisnil rep med noge in jo pobrisal iz sodnijske dvorane. Nato je kadija poklical popotnika in mu tiko tiho zašepetal:

»Daj mi zdaj tisto, kar skrivaš v nedrih, tisto, kar si mi prej obljubil! Vidiš, razsodil sem po tvoji želji. Če bi bil razsodil drugače, bi ti moral tistem obešenjaku plačati veliko odškodnino za vola.«

Popotnik je stopil h kadiji, vzel iz neder dva kamna in mu rekel:

»Spoštovani gospod, če ne bi bil pravično razsodil, bi te bil, pri moji duši, z obema kamnoma pošteno kresnil po glavi!«

Meta Rainer

Žabji lovec Pepe Mrak
svoj nameril je korak
proti eni žabji mlak.

Ko do mlake prikoraka,
notri mrgoli in kvaka;
tu ga plen obilen čaka!

Sredi tople žabje mlake
žabice so dolgokrake,
nimajo nobene dlake.

»Slastni bodo žabji kraki,
niti kurji niso taki!«
misli Pepe si pri mlaki.

Z roko seže v motno mlako,
pa zagrabi čudno spako:
joj, ta spaka ima dlako!

Vedel ni v neznanskem strahu,
da je segel le po mahu...
Bil doma je v enem dahu!

Žabji lovec Pepe Mrak
vzklikne čez domači prag:
»V žabji mlaki bil je — vrag!«

Žabji lovec

Vojan Tihomir Arhar
Ilustr.: Robert Hlavaty

ČETA

Iz tovarne »Moda leta«
strumno zbrana v trd korak
novih čevljev stopa četa,
da se strese cestni tlak.
Vodi škorenj jih heroj,
ki najboljše ima podplate,
zaukaže: Četa stoji!
mehke ploskajo copate.

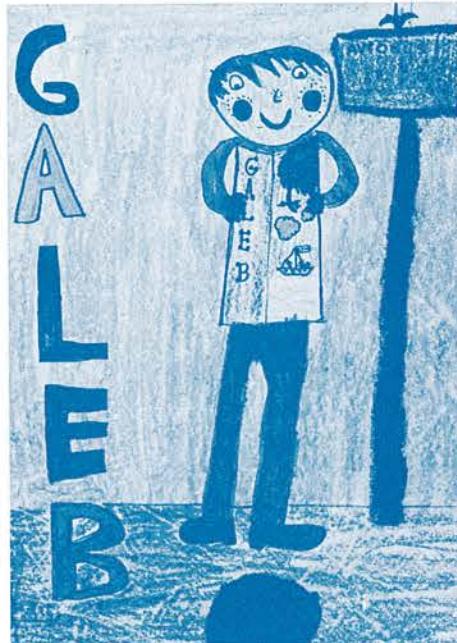
ŠTIRI PLATNICE ZA »GALEB«

Za prihodnje leto vam je Galeb pripravil novo presenečenje. Izhajal bo kar v četverni obleki. To pomeni, da se je Uredništvo odločilo izbrati štiri osnutke za platnice, s katerimi bo v prihodnjem letniku opremljena vaša priljubljena revija.

Nagradnega natečaja za osnutek platnice se je letos odzvalo 10 šol. Najbolj pridni so bili učenci slovenske osnovne šole v Rojanu, ki so poslali kar 56 osnutkov, kar se tudi poзна pri izidu natečaja. Vse štiri izbrane risbe so namreč delo šolarjev iz Rojana.

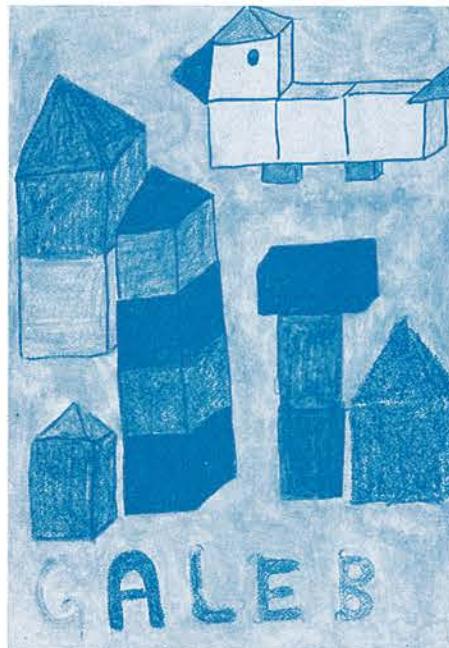
Walter Piščanc, 2. razred

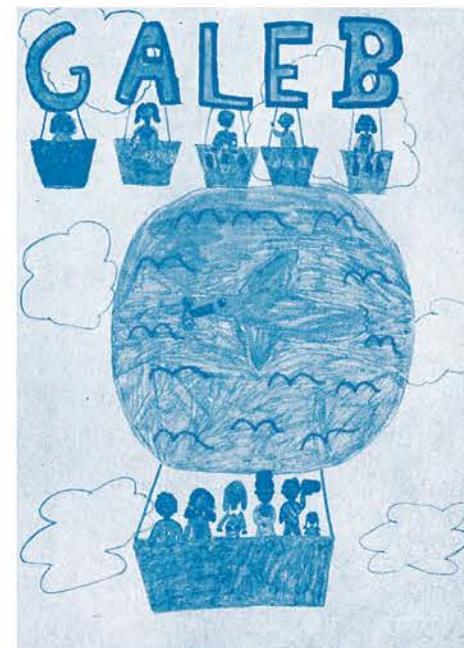
David Faganel, 4. razred

Skupno je Uredništvo dobilo 94 osnutkov in sicer 10 s Proseką, 6 iz Bazovice, 5 iz Pevme, po 4 iz Barkovlje in iz šole v Ul. Donadoni, po dva osnutka pa od Sv. Jakoba, s Katinare in z Gropade.

Kot običajno komisija ni imela lahkega dela pri izbiri. Med vsemi poslanimi osnutki se je končno odločila za štiri, ki so objavljeni na teh straneh. Osnutke so izdelali: WALTER PIŠČANC, učenec 2. razreda, DAVID FAGANEL, učenec 4. razreda, KATJA PALČIČ in GIORGINA PISANI, obe učenki 5. razreda šole v ROJANU.

Giorgina Pisani, 5. razred

Katja Palčič, 5. razred

Vsem štirim zmagovalcem Uredništvo iskreno čestita. Vsi prejmejo lepe knjižne nagrade, najlepša nagrada

zanje pa je v tem, da bodo njihovi izdelki krasili prihodnje leto platnice revije Galeb.

Ali veš, da...

...je ena izmed alg, ki živi v oceanu, najdaljša rastlina na svetu? Dolga je nič manj kot 250 metrov.

...skoči antilopa tudi po deset metrov daleč?

...opravijo golobi pismonoše v eni urri 100 kilometrov dolgo pot, v ugodnih okoliščinah pa tudi do 140 kilometrov?

...so stari Egiptčani znali pisati že pred 6000 leti?

...muha lahko vleče tovor, ki je 170-krat težji od nje? V sorazmerju bi moral človek vlačiti za seboj 12 ton, kar pa še nikomur ni uspelo!

...je bil najstarejši svetilnik pred 3000 leti na otoku Pharosu v aleksandrijski luki?

...tehta zemlja 6 kvadrilijonov ton?

...so imeli najstarejše bankovce na svetu na Kitajskem že pred 4600 leti?

MURI

Danes je srečen dan. Sanjaču sta v šoli odpadli dve uri risanja, ki ga Sanjač prav nič ne mara, saj riše kot kura.

Ves vesel, da mu ni treba packati z barvicami, sproščeno hiti skozi park in je kmalu doma.

»Prav, da si že prišel,« se razveseli mama, ki pravkar melje meso za polpete. »Stopi na balkon! Tam je nekaj zate!«

Sanjač steče na balkon in se koj vrne. »Ničesar ni,« reče užaljeno in že odpre vrata v svojo sobo.

»Poglej še enkrat!« ga bodri mama. Toda Sanjač se zopet vrne brez uspeha. Gre mu skoraj na jok.

»Kaj, ko bi tovariš sin pogledal še v zabo?« pristavi mama ter ošvрke Sanjača z navihanim pogledom.

Sanjač se vznemiri. Saj res! To mu še na misel ni prišlo. Z mešanimi občutki steče tretjič na balkon, previdno odkrije pokrov na zaboju in zavriska od navdušenja.

Na starih cunjah leži v kotu majhen, še čisto mlad kužek. Ves je črn kakor krt, le ocesci se mu svetita kot milna mehurčka. Ko zagleda Sanjača, ljubko pomiga s kratkim repkom in po mišje zavilli.

»Muri, moj Muri!« dahne Sanjač poln prekipevajoče radosti, se skloni

in vzame tresočega se kužka v narocje. Samozavestno ga prinese v kuhinjo in ga ves čas boža po topudem telesu poraslem z mehko dlako.

»Tvoj je,« pove mama. »Teta Polona ti ga je prinesla. Glej, da boš skrbel zanj kot se spodobi!«

»Bom, mama, bom!« zatrjuje navdušeno Sanjač in hitro pripravi vse potrebno, da bi se kužek na balkonu kar najbolje počutil.

Že naslednji dan vedo vsi Sanjačevi prijatelji, da ima Sanjač srčnega psička. Za dečka namreč ni večje radosti kot imeti svojega psa. Na Sanjačovo neizmerno veselje Muri zelo hitro raste. Razigrano se podi s Sanjačem po prostranem travniku. Včasih res ne veš, kdo bolj nori: ali pes ali njegov gospodar. Najraje pa skoči Sanjaču na kolena in ga poliže po obrazu, da je Sanjač ves moker, kajti psi ne znajo poljubovati.

Najtežje pa je z Murijem zjutraj, ko se Sanjač odpravlja v šolo. Muri hoče na vsak način z njim. Bržda bi se rad naučil brati, pisati in računati. Ko ga Sanjač začasno priveže z vrvico na balkonsko ograjo, pes od silne žalosti tako presunljivo cvili, kot bi igralo na violine sto žačetnikov. Umiri se šele, ko dobi skledo

koruznih žgancev in kakšno na pol obrano kost, ob kateri si brusi kot sneg bele zobe. Potem se vleže na cunje, se zvije v klobčič, podvije tace in rep ter zadremlje. Če ne bi imel medeninaste pasje znamke na

usnjeni ovratnici, bi bil bolj podoben kosu premoga kot psu.

Tako dočaka Sanjača, ko se vrne po dvanajsti uri. Komaj zasliši njebove korake, se že strga z vrvice, steče v predsobo, praska po vratih in tako laja, da se mu glas kar lomi od napora. Sanjač je upravičeno prepričan, da ima najbolj zvestega psa na svetu.

Toda nekega dne ob Sanjačevim povratku iz šole nihče ne praska, nihče ne cvili, nihče ne laja. Sanjača presune temna slutnja. Vznemirjen plane v kuhinjo, kjer zagleda mater, ki brez besede sedi pri mizi in očeta, ki zamišljeno zre skozi okno.

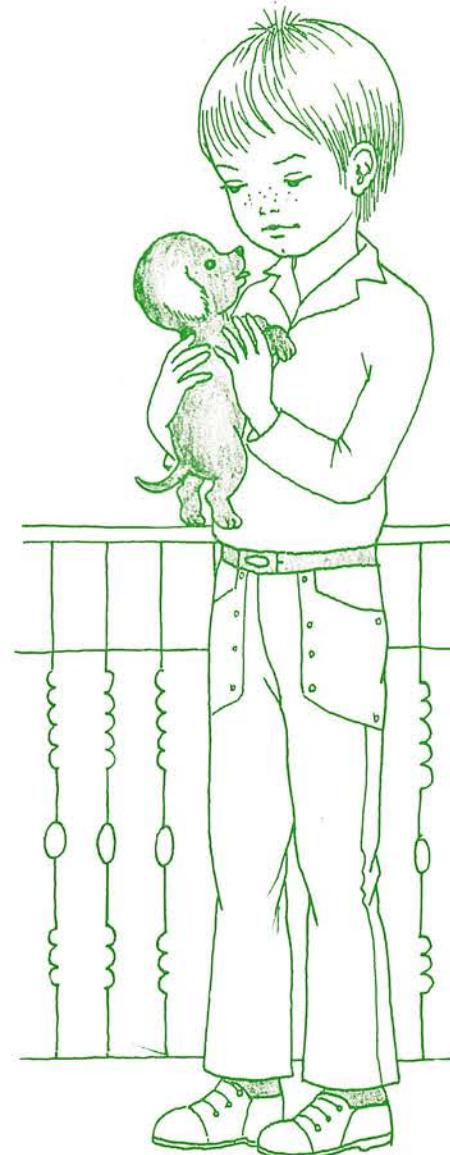
»Kaj se je zgodilo?« krikne Sanjač in zgrabi očeta za rokav.

Oče se obrne, mu položi desnico na rame in spregovori z žalostim glasom: »Bodi mož, Sanjač! Našega Murija ni več. Avto ga je povožil.«

Sanjač najprej široko razpre oči, potem pa zdirja v sobo in se jokaje vrže na kavč. Ni mu ne do kosila, ne do večerje. Zaman ga tolažita i oče i mati. Zaman mu obljudljata, da mu bosta kupila drugega psička. Toda Murija ne more nadomestiti noben pes na svetu. Ubogi Muri, ubogi Sanjač!

Ponoči, ko Sanjač ves objokan vendarle nekako zaspni, za omaro nekaj zaškrta. Sanjač dvigne glavo in zagleda ves presenečen svojega Murija, kako se dobrikajoč plazi proti njemu. Zdi se, kot bi se hotel opravičevati.

»Muri, ljubi moj Muri!« se razveseli Sanjač, razširi roke in — pada s postelje. Ko omotičen odpre oči, spozna, da je samo sanjal. Zunaj je gluha noč. Na stropu trepetata zelen-kast odsev neonske ulične svetilke. Murija pa ni nikjer in ga tudi nikoli več ne bo. Smrt nikdar ne vrne tega, kar je nekoč že ugrabila.

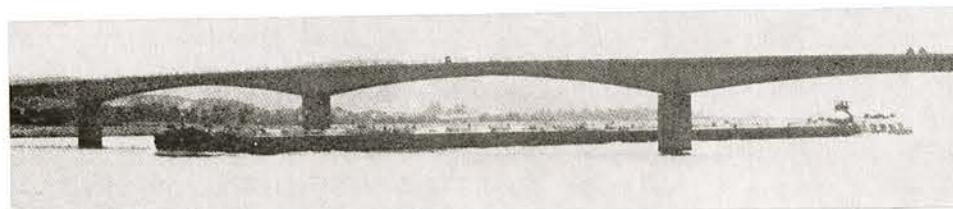
Zanimivosti

DEKLICA S PIŠČALKO — Deklica je značila tako lepo igrati na svojo piščal, da bi jo razmršena vrabčka - potepuh kar naprej poslušala. Vedno bliže sta se pomikala in nazadnje se jima je zdelo najbolj primereno, da se usedeta prav na piščal. Kaj pa strah? No, kaj bi s strahom, saj je deklica vendar njuna dobra prijateljica.

REŠEVANJE MORJA PRED ONESNAŽENJEM — Povsod se ukvarjajo z onesnaženjem.

VODNE POTI V FRANCIJI — Francija je že dežela, ki ima zelo razpreno rečno plovbo in je na samem evropskem vrhu s 7136 kilometrov plovnih rek in kanalov. Vendar so mnogi kanali in rečne poti že preozke in preplitve, da bi po njih plule tudi večje

nostjo okolja in morja. Taka vprašanja so zlasti pereča na Azovskem morju, ki je eno od najmanjših in najbolj plitvih. Ugotovili so, da je tudi v tem morju vedno manj rib. Zato so začeli strogo ukrepati in med te ukrepe spadajo tudi prikazane naprave za očiščevanje odpadnih industrijskih voda.

»GOSENIČAR« ZA BRUŠENJE — Na prvi pogled je predmet na sliki podoben kakšni otroški igrači, še najbolj tanku ali goseničarju. V resnici naprava ni namenjena otrokom, pač pa mizarjem. To je namreč brušilni stroj. Strojno brušenje je seveda mnogo hitrejše od ročnega. Brusilni stroji so bili doslej velike in težke naprave, primerne za večje mizarske delavnice, takle stroj, kot ga kaže slika, pa si lahko privošči vsak mizar. Strojček tehta samo 4 kilograme in pol.

ladje. Zato so se odločili, da bodo začeli širiti in poglabljati 1805 kilometrov dolg kanal, ki bo povezoval dve veliki evropski reki: Ren in Ron. Ko bo kanal dogradjen, bo mogoča plovba od Severnega do Sredozemskega morja.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — V pristanu so čolni zasidrani in čvrsto privezani z vrvmi k pomolu ali obrežju. Na sliki: Miljski portič.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — Ob lepem vremenu plujejo po Tržaškem zalivu vsakovrstni čolni. Kam jih dajo lastniki, kadar se izkrcajo? Na varno v pristan! Pristanu pravimo pri nas tudi portič. Na sliki: pristan Sacchetta v Trstu v bližini glavne ribnice in pokritega bazena.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — Pristani so zgrajeni tako, da jim morski valovi ne morejo do živega. Pred razbesnelim morjem jih varujejo pomoli ali valolomi. Na sliki: portič Cedas v Barkovljah.

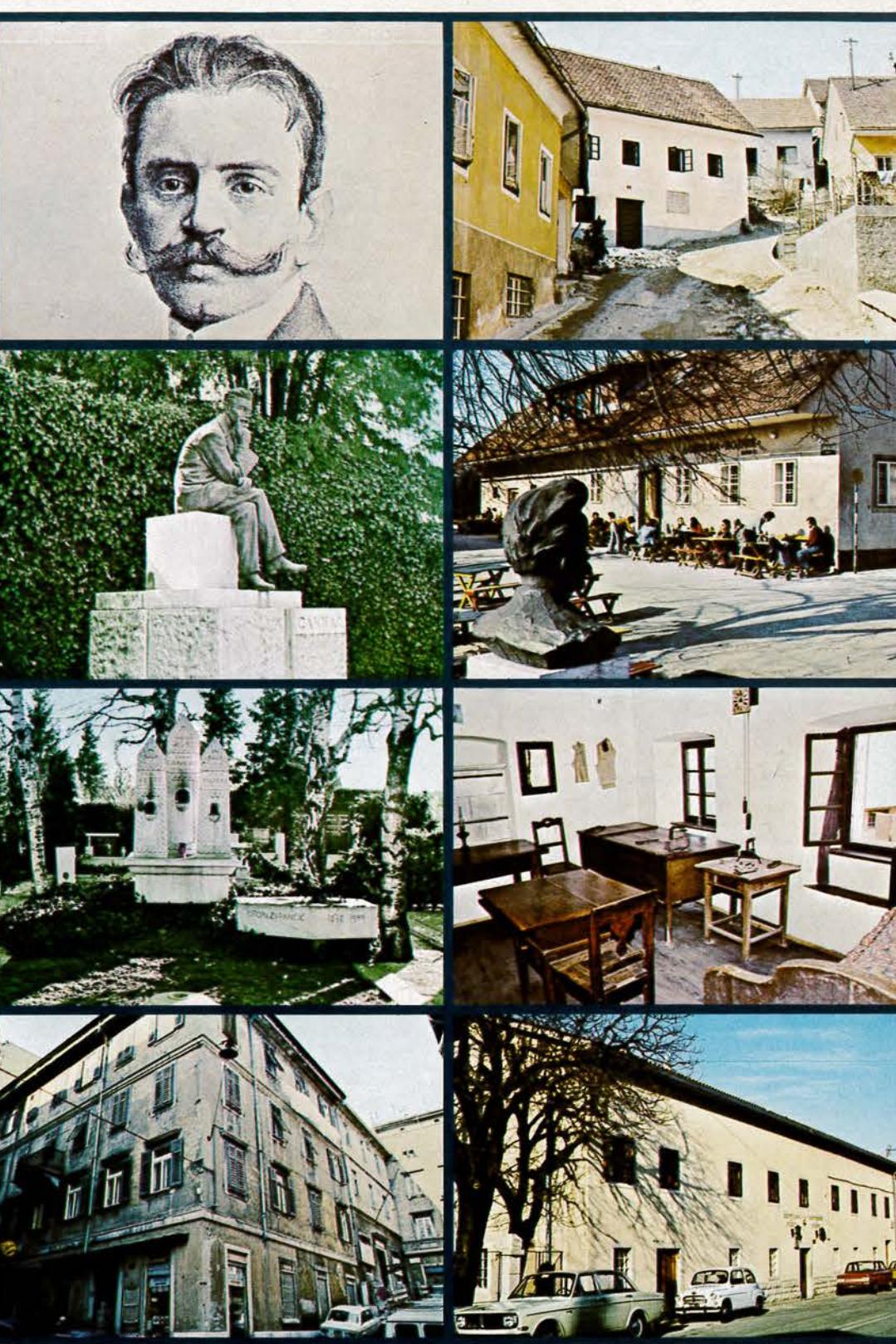
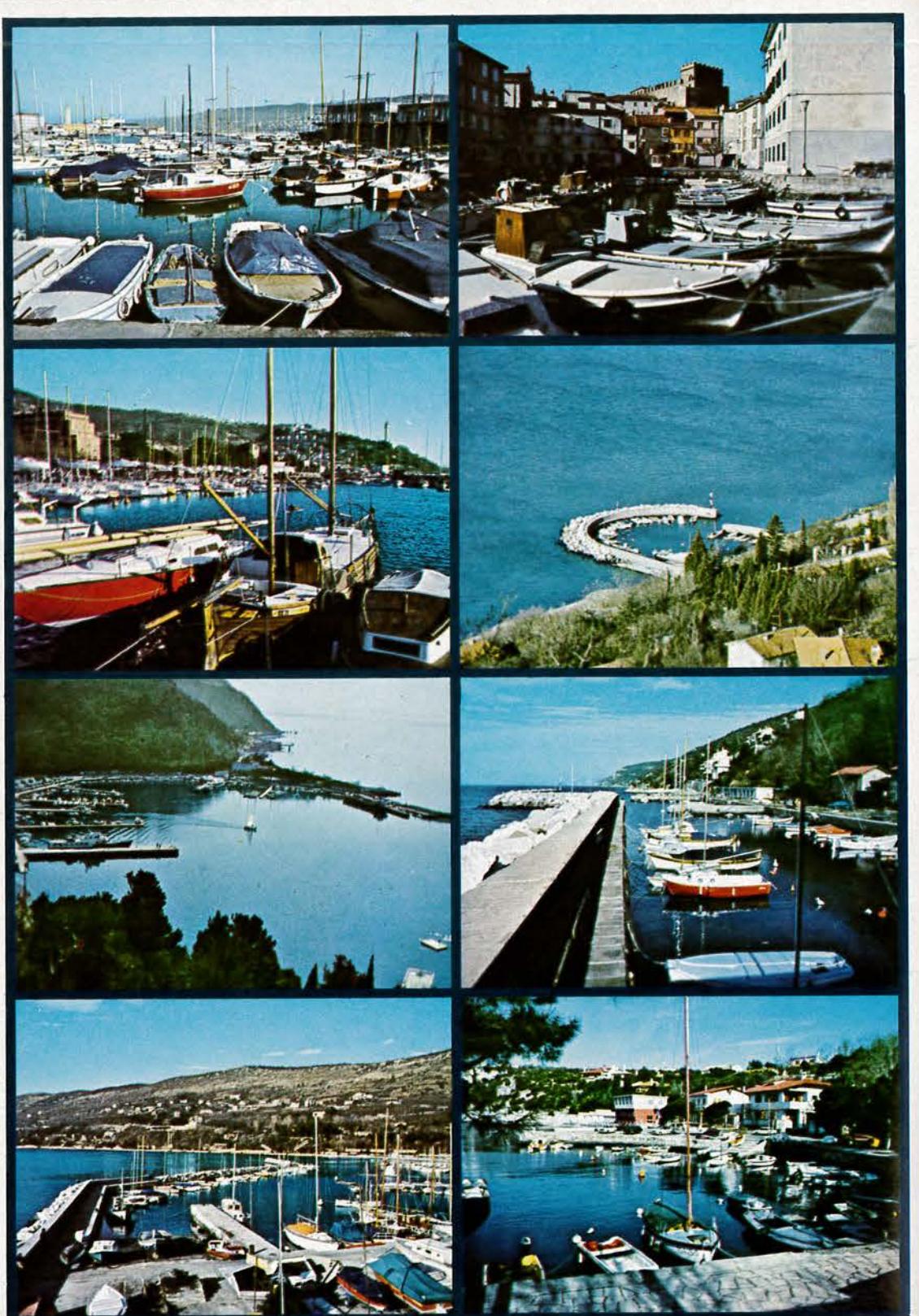
PRISTANI NA TRŽAŠKEM — Ob lepem vremenu je v portiču vse živo. Na obrežju vidis ribiče, ki šivajo potrgane mreže. Tam na barčici starejši mož nekaj zabija. Z delno potopljenega lesenega čolna meče moški z vdom vodo v morje. Večjo jadrnico vleče skupina mladeničev na suho, verjetno zato, da jo bodo na novo prebarvali. Na sliki: Barkovljanski portič.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — V mirnih vodah pristana se ob kamnitih pomolih rade zadržujejo ribe. Zato pogosto srečuješ na pomolih priletne može in tudi mladeniče, ki potprežljivo ribarijo s trnkom. Na sliki: Kriški portič.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — V pristanu so zasidrana plovila vseh vrst in velikosti: barčice na vesla, jadrnice z visokimi jambori, plastični čolnički, ribiški čolni z lučmi za nočni ribolov in tudi jahte. Na sliki: Grljanski portič.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — Nekoč si v naših pristanih videval predvsem ribiške čolne. Danes je, žal, ribičev vsak dan manj. Zato se ribiški čolni redčijo. Množijo pa se raznotera turistična plovila za jadranje po Tržaškem zalivu in križarjenje po Jadranu. Na sliki: Devinski portič.

PRISTANI NA TRŽAŠKEM — Kamnite čeri varujejo zunanjost stran portiča. Čeri so težke tudi po več ton. Tržačani jim pravijo školji. Kadar je morje razburkano, se varuje raztreščajo razpenjeni valovi. Na sliki: pristan v Selsjanu.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Potem je šel študirat v Ljubljano. Večkrat ga je obiskala mati, ki mu je nosila vse, kar si je lahko odtrgala od ust. V Ljubljani je v veliki bedi študiral osem let in uspešno dokončal realko. Že kot dijak je začel objavljati prve pesmi in spise v takratnih mladinskih listih. Na sliki: Cankarjeva rojstna hiša na Klancu (Vrhnik).

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Pozneje se je Cankar preselil v Ljubljano. Večji del svojega bivanja v Ljubljani je preživel v gostilniški sobi na Rožniku. Cankar je naš največji pisatelj. V svojih spisih je s sočutjem opisoval usodo siromakov in odločno nastopil proti prevzetnim, hinavskim in trdoravnim ljudem. Na sliki: gostilna na Rožniku, kjer je Cankar dolgo let živel.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Cankarjeve pesmi in spisi so zbrani v 21 knjigah. Marsikatero njegovo delo je prevedeno v druge jezike. Iz šolskih beril poznamo Cankarjeve črtice "Skodelica kave", "Mater je zatajil", "Desetica" in druge. Na sliki: soba v Cankarjevi rojstni hiši.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Cankar je sedemkrat predaval v Trstu in enkrat v Gorici. Kadarkje je prihajal v Trst, je večkrat stanoval v vili dr. Izidorja Reja in pogostoma zahajal v Preslovu goštinstvo "Pri pošti" v Bazovici. Na sliki: goštinstvo "Pri pošti" v Bazovici.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Ivan Cankar se je rodil 10. maja 1876 na Vrhniku v družini revnega krojača s številnimi otroki. Otoška leta je preživel v pomanjkanju in lakoti. Osnovno šolo je končal z odličnim uspehom na Vrhniku. Na sliki: Cankarjev portret.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Po maturi je šel na vseučilišče na Dunaj, kjer je študiral slavistiko. Medtem mu je umrla mati, ki jo je nadvse ljubil. Opustil je študij in se posvetil pisateljevanju. Na sliki: kip Ivana Cankarja na Vrhniku ob cesti Trst - Ljubljana.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Cankar je umrl v Ljubljani 11. decembra 1918 kmalu po končani vojni. Pesnik Oton Zupančič, Dragotin Kette in Josip Murn so bili lesni Cankarjevi prijatelji in sodelavci. Vsi širje počivajo v skupni grobnici na Žalah v Ljubljani. Na sliki: skupna grobnica na Žalah.

STOLETNICA ROJSTVA IVANA CANKARJA - Cankar je bil tudi izredno sposoben govornik. Zelo rad je prihajal predavat v Trst v veliko dvorano takratnega tržaškega Delavskega doma. Vsakokrat je bila dvorana nabit polna slovenskih delavcev in izobražencev. Na sliki: poslopje nekdanjega Delavskega doma v Ulici Madonina v Trstu.

Radovedni Leonida

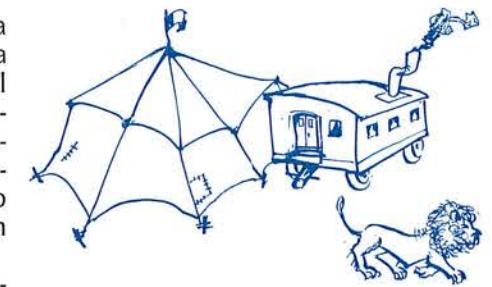
Zgodba je zgodba, pa čeprav se je odvijala morda celo v južni Franciji, kjer pomlad potrka poprej na vrata kot pri nas. S seboj pripelje potepuhe, lajnarje in cirkus, pravi potujoči cirkus. Vsi ti so kot lastove, prvi znanilci pomlad.

Kdo ne pozna leva? Otroci, vsi ga poznate, prav gotovo. Videli ste ga na slikah. To je močna in velika žival z bujno, košato grivo. Je zelo gibčen, bistrih oči in silno močan. Kadarkje zarjove, se divjad poskrije in človek prisluhne. Pravijo pa, da je lahko ta mogočna žival tudi dobrodušna in radovedna.

Tako je nekega sončnega dne pripotoval v manjše francosko provincijsko mesto potujoči cirkus. Utaboril se je v zapuščenem mestnem parku. Lepaki vseh barv so vabili mescane k predstavam. Pred velikim šotorom je skupina otrok zvedavo strmela v živopisanega klovna, ki se je zvijal in pačil na stolu pod lepakom in žalostnih oči opazoval mimoidoče. Njegove smešne kretnje je spremljal razposajeni otroški smeh. Ko je nad mestece legel mrak, so žarnice raznih barv vabile k večerni predstavi, zvočnik pa je raznašal hrumeče poulične popevke.

Tisto jutro je sonce že prav zgodaj prilezlo iz megle. Cirkuske zveri so še dremale, le stari, skoraj brezobi lev Leonida se je že pretegoval v svoji kletki. Čeprav že star, je znal

še marsikatero umetnijo. Vstal je in se izprsil. Opletel je z repom okoli sebe in izbil zatik na vratih. Počasi in škripajoče so se odprla. Lev je pogledoval v zaspano jutro. Čuvaja,

ki ga je imel v oskrbi, ni bilo videti. Na ulici je zavijal pes. Stari Leonida je zapredel, se pognal in pristal na travi onstran ograje.

Zgodnji jutranji mir na cesti je motilo le drdranje mlekarškega vozička. Iz megle se je izluščila mlekarica, drobna ženica urnih nog. Pred seboj je porivala voziček. Vsa zasplo je bila. Dolgo pot je imela že za seboj. Kar je zagledala pred seboj ogromno levjo glavo. Še ust ni utegnila zapreti. Skoro otrpnila je. Naposled je stari Leonida le zaslišal njen pretresljiv krik in ropotanje posode. Mlekarica je v hipu izginila, kot bi se vdrla v zemljo. Tekla je tako upno, da je bilo videti le njene pete. Stari lev pa je zdolgočaseno zehal in

opazoval cesto. Kar si je premislil in zavil v stransko ulico. Pes, ki bi se bil skoro zaletel vanj, se je cvile prekopicnil in imenitno preskočil ograjo.

Tam, v vogalni stavbi, je trgovina s kolesi že nekaj dni zbujala pozornost s svojo nenavadno izložbo. V izložbi je poleg razstavljenih koles poležaval še velik nagačen lev, ki je s steklenimi očmi togo strmel predse. Na ulici še ni bilo ne ljudi ne kupcev. Stari Leonida je pogledal v odprto izložbo in pravzares ostrmel. Pogoltnil je debelo slino, zapredel in napeto opazoval nepremične-

ga soplemenjaka v izložbi. Mahljal je z repom in otresal glavo. Nagačeni lev pa je le steklene bolščal vanj. Ko je stari Leonida videl, da se sploh ne zmeni zanj, je prožno skočil v izložbo, se postavil pred nagačenega leva, ga ovohaval in mu obliznil uhelj. Še s šapo ga je hotel popraskati bo hrbitiču. Neroden kot je bil, ga je prekucnil, da je padel iz izložbe in obležal na ulici.

Kot vsak dan se je tudi tokrat lastnik trgovine dogovoril s pomočnikom, da bosta ob prvem svitu izpolnila razstavne predmete v izložbi

in obrisala prah z nagačenega leva. V trgovini je že gorela luč. Pri prodajalni mizi se je lastnik pogovarjal s pomočnikom.

Stari lev pa se ni zmenil za pogovor v trgovini. Naveličan je legel tja, kjer je poprej ležal njegov nagačeni sorodnik. Kako prijetno je dremati, če te prvi sončni žarki ščegejajo po smrčku. Loputanje vrat ga ni vznemirjalo. Tudi koraki ne. Vajen je bil ljudi in čuvajev, ki so skrbeli zanj. Ulica je vendarle oživila. Ljudje so že hiteli na delo, ropotali so avtomobili, kričali otroci pa so hiteli v šole. Pravi mestni vrvež, ki je levu ugajal.

Ko se je zrinil v izložbeno okno pomočnik, mu lev še pomežiknil ni. Polno drobnarij je imel v naročju. Za njim pa se je prerval mali debešasti lastnik. Neroden kot je bil, se je moral oprjeti pomočnika. Ta pa, da ne bi izgubil ravnotežja, se je moral kam nasloniti. Krepko se je oprl na starega leva. Saj nagačeni lev še nikomur ni ničesar storil. Leonida je le mežiknil in široko zazehal. Joj, groza! Pomočnik je okamenel. Ne, le privid je. Že pa je stari Leonid vstal in pomočniku je bil videti dva-krat večji kot v resnici. Revežu so kar oči izstopile iz jamic. Kot blisk je preskočil, razbil izložbeno okno in potegnil za seboj še lastnika, ki je rjul, kot bi ga dajali iz kože.

Lev Leonida pa ju je dobrodošno opazoval, mahal z repom in skušal biti prijazen kot pravcata domača muca. Na ulici pa krik in vik. Ljudi se je trlo okoli ležečih. Ko pa so zaledali v izložbi zevajočega leva, so jo vsi jadrno ucvrli po ulici.

Stari Leonida pa je še vedno predel in čakal, da ga poišče cirkuški čuvaj in ga vendarle že odpelje izpred oči teh nesrečnih prestrašenih ljudi.

Sport

Ivan Furlanič - Mario Šušteršič

21. OLIMPIJSKE IGRE V MONTREALU

Sportniki vsega sveta se vneto pripravljajo na letošnji največji športni dogodek, na olimpijske igre v Montrealu, ki se bodo pričele sredi julija. Tam se bodo najboljši pomerili v raznih športnih disciplinah že enaindvajsetič, odkar je Francoz De Coubertin obnovil olimpijske igre in jih imenoval moderne. Vsaka država bo na tako pomembno tekmovanje poslala najboljše svoje športnike, da jo bodo vredno zastopali. To velja še posebno za razvite države, vendar tudi manj razvite nočeojo zaostati in marsikdaj se je pokazalo, da so prav športniki iz manj znanih držav dosegli zavidljive rezultate.

Poleg individualnih športov, kot so plavanje, atletika, orodna telovadba, streljanje, dviganje uteži in drugih, bodo na vrsti v Montrealu tudi ekipni športi, ki so morda najbolj privlačni. Gre torej za nastop državnih ekip, oziroma reprezentanc, zato bomo tu govorili o uvrstitvah jugoslovanskih in italijanskih reprezentanc, ki so morale odigrati kvalifikacijska srečanja, da si utrejo pot na olimpijske igre v Montreal.

Letošnje kvalifikacije za jugoslovanske športnike niso bile najbolj uspešne. Začelo se je z rokometašicami, ki so nastopile na svetovnem prvenstvu v Moskvi, zasedle peto mesto in bile tako izločene iz olimpijskih iger. Ta neuspeh je bil še toliko bolj pekoč, ker so Jugoslovanke v Moskvi braniile svetovni naslov. Rokometni so osvojili

li olimpijski naslov v Münchenu in v kvalifikacijskem delu tekmovanj niso imeli velikih težav, zato bodo tudi odpotovali v Montreal. Isto velja za vaterpoliste, saj so bile zanje kvalifikacijske tekme le gola formalnost. Drugi neuspeh so v Rimu doživeli odbojkarji. Konec oktobra so jugoslovanski odbojkarji v Beogradu osvojili bronasto kolajno na evropskem prvenstvu, zato so odpotovali v Rim dobro razpoloženi. V prvi finalni tekmi pa so Italijani premagali Jugoslovane s 3 proti 1, se tako oddolžili za poraz v Skopju in si tako odprli vrata za potovanje v Montreal, ker so potem premagali še Bolgare. Za jugoslovanskimi odbojkarji so prišli na vrsto še jugoslovanski košarkarji, ki so prav tako doživeli mrzlo prho na kvalifikacijskem turnirju v Edimburgu, kjer so jih premagali Italijani s 84 proti 79. Ti so si tako pridobili pravico za odhod v Montreal. Za Jugoslovane, ki so igrali na Škotskem v zelo slabih formi, čaka sedaj popravni izpit v Hamiltonu v Kanadi in še vedno tedaj bo znano, če bodo nastopili na olimpijskih igrah. Za turnir v Hamiltonu so že izzrebali dve skupini in Jugoslovani nastopajo v skupini z Brazilijo, Izraelom, Finsko, Islandijo in Češkoslovaško. Prve tri ekipe od vseh skupine bodo lahko igrale na olimpijskih igrah, zato za Jugoslovane ni še vse izgubljeno.

Italijani pa bodo v Montrealu poleg odbojkarjev in košarkarjev nastopali še vaterpolisti.

Iz življenja naših šol

Lojze Abram

POIMENOVANJE ŠOLE V BOLJUNCU

Slovenska osnovna šola v Boljuncu se od 25. aprila letos uradno imenuje po Franu Venturiniju, domačinu, glasbeniku, narodnemu buditelju, pevovodji in bivšemu županu dolinske občine. Dolge so bile priprave in prizadevanja učiteljstva in staršev, in končno je napočil dan slavne svečanosti. V Boljuncu je zavladalo pravo praznično razpoloženje in velika množica vaščanov in staršev boljunških otrok je zadnjo nedeljo aprila do zadnjega kotička napolnila šolsko dvorišče, s čimer so hoteli starši, gostje, Venturinijevi najožji sorodniki in predstavniki šolskih in krajevnih oblasti izpričati, kako važna je za nas vse slovenska šola in kako je treba skrbeti za njeno rast in razvoj.

Učiteljstvo in starši boljunških šolarjev so na šolskem dvorišču dali postaviti doprsni Venturinijev kip, v učilnicah pa so ob tej priložnosti pripravili nazorno razstavo Venturinijevih glasbenih stvaritev in publikacij, ki o njem govorijo.

Na slovesnosti so se potem zvrstili razni govorniki: didaktični ravnatelj, šolski skrbnik, dolinski župan, predstavnik domačega prosvetnega društva in drugi. Vsi so dali velik poudarek Venturinijevi osebnosti in hvalevredni pobudi domačega učiteljstva in Boljunčanov, da se slovenska šola pojme po Venturiniju, ki je vse svoje življenje

posvetil glasbi in jo posredoval slovenskim sorokom, ki so jo tako vzljubili, da so številne njegove pesmi že ponarodele.

Na svečanosti poimenovanja boljunske šole po Venturiniju pa so imeli glavno besedo prav šolarji. Sami so odkrili spomenik, nakar je nastopil šolski pevski zbor, ki je zapel več Venturinijevih pesmi, šolski orkester pa je zaigral venček Venturinijevih skladb. Bogat kulturni spored so izpopolnili še boljunški mešani pevski zbor »Prešeren«, moški pevski zbor z Domja, ki nosi Venturinijevi ime, in pesnica Marija Mijot, ki je prebrala nekaj narečnih pesmi o Venturiniju.

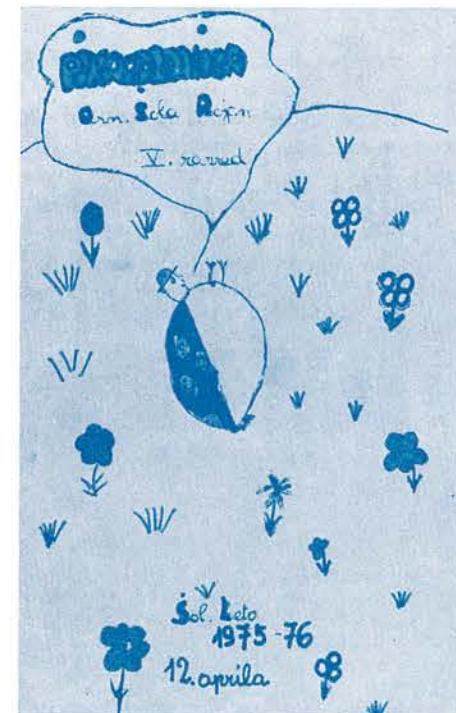
Lepa in prijetna svečanost se je zaključila s sprejemom, ki so ga šolarji, učitelji in starši pripravili za številne goste.

Proslava Cankarjeve stoletnice PRI SV. JAKOBU

Šentjakobska nižja srednja šola »Ivan Cankar« je v soboto 15. maja pripravila uspešno proslavo 100-letnice Cankarjevega rojstva in se tako oddolžila spominu našega največjega slovenskega pisatelja po katerem nosi ime. Ob tej priložnosti so odkrili doprsni Cankarjev kip in pripravili bogat

kulturni spored v izvedbi samih dijakov. Proslave so se udeležili starši, šolniki, predstavniki šolskih oblasti in tudi ugledni gostje iz Slovenije. Na proslavi so podelili tudi bralne značke mnogim dijakom, ki so se uspešno udeležili natečaja o Cankarjevih delih.

Razredna revija »PIKAPOLONICA«

Učenke in učenci petega razreda osnovne šole v Rojanu so dolgo gojili zamisel o izdaji razrednega časopisa, oziroma revije. Končno so jo tudi uresničili in sredi aprila izdali ciklostilizirano revijo s prikupnim naslovom »Pikapolonica«.

Vsi so se lepo potrudili in vsakdo je v revijo nekaj napisal ali nariral, saj vsebuje »Pikapolonica« razne literarne, zgodovinske, naravoslovne in športne sestavke. Vsebuje tudi zanke in uganke, šaljive sestavke in seveda ne manjka pesmic, od katerih sta najlepši »Svoboda« Tatjane Zaccaria in »Čuri Muri« Marka Ternovca. Revija prinaša celo načrt, kako si lahko izdelal periskop. Tudi ilustracije so zelo prikupne, še najbolj privlačna je platnica, ki jo je opremila Katja Palčič.

Pobuda šolarjev petega razreda v Rojanu je hvalevredna, le škoda, da je »Pikapolonica« izšla le v eni sami številki. Lepo bi bilo, da bi redno izhajala in da bi vanjo pisali tudi šolarji ostalih razredov rojanske šole.

Slike iz narave

Miro P.

KLOPOTAČA

V zgodovini človeškega rodu je družina kač zelo pomembna. Iz zgodovine vemo, da si je egiptovska kraljica Kleopatra dala pristati v košarici polni cvetja kačo, od katere se je dala pičiti. Egiptovski faraoni so v kronah imeli vdelano kačo — kobro, ki je bila prisposoda vzvišenosti in znak oblasti. Kača je zapeljala Evo v raju. Tudi Mojzes je stal pred kačo in vse polno je takih primerov v zgodovini. Še danes ljudje radi poslušajo pravljice in legende o kačah s kronami in deklicami. No, tokrat bomo spregovorili o kači klopotači, ki je človeku prekanjena in neukrotljiva sovražnica, čeprav jo človek vedno ukane.

Klopotača živi v severni in južni Ameriki. Rada se sonči na razpaljenem soncu, njen pik pa je smrten. Po piku kače klopotače človek umre v 10 ali 12 minutah. Klopotača ima na repu roževinaste obročke, s katerimi klopoče, odtod njen ime. Pomika se počasi in ne napada nenadoma. O klopotačah je mnogo legend in pripovedk, v katerih pa je le malo resnice. Ljudje pravijo, da je ne-

varen celo njen strupeni zob sam, da so nevarne klopotače tudi mrtve in celo da je nevarna njena odrezana glava in podobno. Vse to so le izmišljotine. Kača postane nevarna le tedaj, če se čuti napadena, sicer se raje izogne in zbeži.

Klopotača je neobčutljiva za svoj strup. Najraje živi v toplih krajinah, kjer si tudi pošče brlog. Čim topleje je, bolj je gibčna, ker nima lastne toplotne. Sploh se ne prikaže na prostu, če ni najmanj 18 stopinj toplotne. Najbolj ji je všeč temperatura zraka od 27 do 32 stopinj. Pri 38 stopinjah je že v nevarnosti, pri 43 stopinjah pa pogine. Če je temperatura nižja od 7 stopnj, otrgne in se ne more več gibati. Ko v puščavah naraste temperatura nad 35 stopnj, se klopotače skrijejo globoko v pesek, kjer jim okolje uravnava telesno temperaturo.

Klopotače izležejo mehkolučinasta jajčka, vendar samice večkrat zadržujejo jajčka v sebi in dogaja se, da se mladiči izležejo v materinem telesu in pridejo na dan že živi. Vsekakor je valjenje mnogo odvisno od vre-

mena, ker klopotača vali le ob ugodnem vremenu in sicer od enega do 50 mladičev. Mladiči so takoj zelo razviti in strupeni ter si sami iščejo hrano: martinčke, žabe, miši in podobno.

Kadar se klopotača hrani, pogoltne svojo žrtev celo. Če dve klopotači goltata isti plen, ne popustita in zgodi se, da ena klopotača pogoltne drugo z vsem plenom. Klopotača je zelo vzdržna. V prostosti išče hrano vsakih 5 do 10 dni, v ujetništvu pa lahko vzdrži brez hrane tudi dve leti. Vode sploh ne pije, ker črpa potrebno vlago iz prehrane. Odrasle klopotače tehtajo do 9 kilogramov in dosežejo do dva metra in pol dolžine. Taka kača pa mora imeti vsaj 4 kilograme težke obroke prehrane, da se

lahko nasiti. Klopotača živi do 20 let. Njen vid je zelo slab, ostala čutila so dokaj razvita, kaj jo obkroža, pa zaznava z dotikom z razcepljenim jezikom. Levi se večkrat na leto in vsakokrat zgubi nekaj obročkov na repu, ki potem spet zrastejo.

Klopotača ima tudi sovražnike; med ptiči, sesalci in celo ribami, da ne govorimo o človeku. Ko zapazi človeka, se potuhle in miruje, če pa jo človek draži, se postavi v bojni položaj v pripravljenosti, da useka. V sili celo glasno sikne. V gobcu ima dva zoba strupnika. Dolga sta do 2 centimetra, votla in povezana z žlezo, ki proizvaja strup. Učinkovitost strupa je odvisna od starosti kače, od njene velikosti in celo od vremena.

Filatelija

Helena Magajna

DVE STOLETNICI

Letošnji maj mineva v praznovanju stolnici rojstva Ivana Cankarja, največjega slovenskega pisatelja in miselnega voditelja slovenskega naroda. Marsikatera ideja, ki jo je Cankar nakazal v svojem obširnem dramskem, pripovednem in liričnem delu, je postala stvarnost pri poznejših rodovih. Simbol vsega Cankarjevega ustvarjanja je delo »Hlapec Jernej in njegova pravica«, v katerem je s presenetljivo jasnovidnostjo

nakazana pot socialne pravice slovenskega naroda, ki je zlasti prišla do izraza med zadnjo vojno in po njej. Priložnostna znamka ob stolnici Cankarjevega rojstva velja 1,20 din; na njej pa je prikazan pisateljev portret, v ozadju pa rojstna hiša na Vrhniku.

Veliki srbski književnik Bora Stanković se je prav tako rodil pred sto leti v Vranju. Njegov roman »Nečista kri« je veliko umetniško delo v srbski književnosti, v katerem na realističen način prikazuje družbeno življenje v okolici Vranja po osvoboditvi izpod turškega jarma. Znamka velja 1,20 din in je izšla 31. marca. Likovno je precej podobna Cankarjevi, saj je tudi na tej znamki upodobljen pisateljev portret z rojstno hišo v ozadju.

26. aprila je v Jugoslaviji izšla vsakoletna serija »Evropa CEPT 1976«, katero izdajajo države, ki so vključene v to organizacijo. Kot lanska, je tudi letosnja skupna tema znamk domača obrt, oziroma motivi iz

znamki za 8.00 din pa je prikazan keramični kozarec iz druge polovice 14. stoletja, katerega so našli na Kosovem. Hranijo ga v Narodnem muzeju v Beogradu.

15. maja sta izšli dve znamki v skupni vrednosti 7.20 din ob otvoritvi železniške proge Beograd-Bar. 29. maja pa je izšla znamka ob stoljetnici rojstva hrvatskega književnika in pesnika Vladimirja Nazorja.

NOVO V AVSTRIJI IN ITALIJI

Ob 200-letnici dvornega gledališča na Dunaju je avstrijska poštna uprava izdala okusno polo z dvema znamkama za 3 šilinge, ki prikazujejo baročno pročelje in notranjost gledališča.

Italijanska poštna uprava pa nam je postregla z običajno ekspressno znamko za 300 lir.

umetniškega bogastva vsake države. Izšli sta dve znamki. Na znamki za 3.20 din je prikazana glinasta skulptura Kralja Matjaža iz leta 1931, ki jo je izoblikoval mojster Jakob Pogorelc. Umetnino čuvajo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Na

Gremo v gledališče

Adrijan Rustja

KAJ SMO ŽELELI IN KAJ SMO DOSEGLI

Ko sem pred dvema letoma začel za vas pisati v rubriko »Gremo v gledališče«, sem si mislil, dragi mladi bralci, da vas bom s predhodnim obveščanjem, kaj se dogaja »za gledališkimi kulismi«, privabil, da boste bolj pripravljeni gledali predstave, ki vam jih pripravlja naše Stalno slovensko gledališče, gostje iz Slovenije in Jugoslavije ter nekatere tržaške in goriške amaterske skupine. Pri tem je bilo treba oceniti, katere predstave so primerne za vas, katere je bolje opustiti, vse pa prikazati v najenostavniji obliki. Zavedel sem se težav, vendar sem upal, da bom na podlagi repertoarja opravil to dolžnost čim lepše. Predstave, ki so bile v pretekli sezoni v Kulturnem domu, so sicer spadale v vrhove svetovne dramatike, a so le malokrat upoštevale najmlajše obiskovalce.

Izjemni sta bili dve predstavi, in sicer uprizoritev OSTRŽKA, ki jo je izvajalo Pri-

morsko dramsko gledališče iz Nove Gorice, in uprizoritev Golieve pravljice SRCE IGRAČK, ki jo je predvajalo tržaško Stalno slovensko gledališče.

Ogled obeh predstav je bil, kot vsa ta leta, skrbno pripravljen. Vsaki šoli je bil dodeljen dan, ko so si šolarji lahko ogledali predstave, za okoliške šole pa je bilo poskrbljeno tudi za prevoz. Obe predstavi smo večkrat ponovili in ogledalo si ju je veliko število gledalcev, ne samo malih, ampak tudi odraslih.

V postavitevi Golieve pravljice SRCE IGRAČK je sodelovala tudi Baletna šola Stalnega slovenskega gledališča, pri čemer je prišla do izraza smer za čim plodnejše sodelovanje med odrsko igro in baletom. Ne gre pri tem zgolj za uporabo otrok za razne nastope v otroških predstavah, temveč za vključevanje baleta, kot samostojni umet-

niški element. V čudežnem svetu pravljic igra glasba zelo važno vlogo. Ta element povzroča gledališčnikom nemajhne preglavice. V vseh teh letih pa se je nabralo veliko število prijetnih in slušnih melodij. Nekatere pesmice in notni material so bile objavljene v Galebu, veliko pa je takih, ki bi jih lahko ob priliki s pridom uporabili.

Počitnice so pred vratiti, zato ni odveč, da se na koncu spomnimo še našega gledališča kot ustanove. V svoji dolgoletni zgodovini je doživljalo velike krize, danes pa

stoji pred svojo najtežjo preizkušnjo. Ko boste, dragi bralci, prebirali te vrstice, bo naše gledališče zaradi denarnih težav zaprto. Odločitev je padla pred nekaj dnevi, tako da je danes slovenska manjšina prikrajšana za svojo krovno gledališko ustanovo, ki si jo je z žrtvami priborila v težavnih časih narodnoosvobodilne borbe. Zelo tragično bi bilo, da se po brezskrbnih počitnicah, po tridesetih letih neprekrajene dejavnosti in naporov, znajdemo brez tako pomembne kulturne ustanove.

Valentin Polanšek

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

IZPOSOJENE HLAČE

Globačnikovi so bili sicer bajtarji, a kljub neprijazni usodi in trdim življenjskim pogojem ne hudo revni. Vsi so bili delavni, pa zelo varčni z vsemi, še tako malenkostnim zasluzkom; skratka: shajali so, kar v tisti dobi celo vsak kmet ni zmogel.

Jerčka in Ajta — slednja je imela otroka — sta brezplačno krpali za marsikakega posla iz soseščine, ali ga prali ali mu na kak drug način pomagali. Tuji potni ljudje so se prav radi znašli pri samotni hiši, češ kmečki so jih pogosto podili naprej — pa so tu dobili prenočišče in okreplilo. Da, Globačnikovi so bili ravno toliko premožni v svoji skrom-

nosti, da so izdatno pomagali še revnejšim.

Celo lastno obleko sta ženski posojevali Zgornjici, ki je živila v velikem siromaštvu sredi mnogoštevilnih zamazanih otrok. Drugače ta kmetica sploh ne bi mogla več priti ob največjih praznikih v cerkev.

Drejc, Ajtin sin, pa je prenogometno pohitel k spodnjemu ali zgornjnemu sosedu, da je pomagal tamošnjim otrokom napraviti šolske naloge. Učil se je z lahkoto. Tako so vsi Globačnikovi pomagali in radi, iz prisne nesebičnosti, pomagali.

Bilo je globoko v zimi, ko se je sosedu — ki je bil poleg nerednega

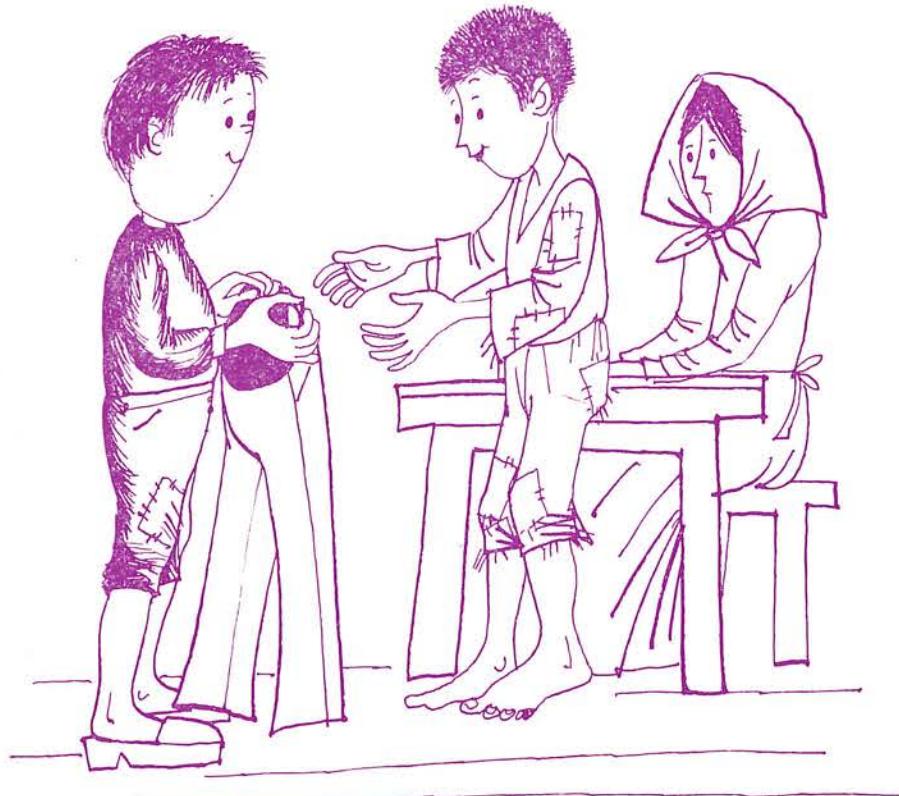
gospodarjenja tudi še lovec in kvar-topirec — posrečilo dobiti dve krasni kuni, za kateri je dobil mnogo denarja, zakaj takrat je tako krvno še res odvrglo nekaj — pa je kupil svojemu sinu imenitne sive dolge hlače. To je bilo nekaj, ker so tedaj vsi otroci — bodisi kmečki ali ne — nosili le dokolenke, polne zaplat in prav slabega kroja. Take za delavnik. Za praznik, če so bile ravno pri hiši, pa že cele, ampak iz cenenega blaga. V šolo in doma pa so marsikateri otroci nosili tudi kake hlače odrašlih, ki so bile seveda dosti prevelike in so pretvarjale otroke v mahe-drave spake. Podobno je bilo tudi z jopiči in s coklači.

Roki je bilo sosedovemu sinu ime. Rada sta se imela z Drejcem. A za šolo temu fantu ni bilo kaj.

Tako prvi dan je pokazal Roki nove hlače Drejcu. Prišla sta ravno iz sole in prinesla s sabo veliko domačih nalog.

Ob pogledu na dolge nove hlače je postal Drejc ves trd. Kako ponižan in majhen se je zdel sam sebi. Rokiju pa ni bilo videti, da bi jih bil prav posebno vesel.

»Če mi boš v šoli vselej pošepe-tal, kadar bom vprašan, in mi doma pomagal naloge delati, ti jih pa za kako nedeljo posodim, da boš šel z njimi v cerkev!« je kar naenkrat rekel in pomolil hlače proti Drejcu.

Drejc je bil v še hujši zagati. Spomnil se je besedi domačih, da se za storjeno pomoč drugim nikdar ne sme jemati plačilo. A kaj naj zdaj počne? Dolgih hlač si je želel bolj kot vse drugo na svetu! Mrzlično je stopical krog njih kakor neučakan maček okoli vročega mleka. Šlo je sem in tja, a Drejc se ni upal obljubljati. Pa je zinil spet oni:

»Jutri je sobota, pa ti jih po šoli kar dam s seboj, da jih že to nedeljo oblečeš! Bom že z mamo tako govoril, da bo vse prav. Ali hočeš?«

Drejc se ni mogel več vzdržati. Kar samo od sebe se mu je pokimalo in je ves razdvojen v srcu stekel domov.

Drugo jutro je bil Drejc že navsezgodaj pri Rokiju. Napravila sta naloge — in smuk v šolo! Med poukom pa je res tako prebrisano šepetal Drejc, da se je Roki odlikoval.

Tako so potekali dnevi. Rokijev zvezek je ujel celo odličen red.

Drejca pa je sčasoma začelo razjedati v srcu nekaj doslej nepoznanega: ošabnost, ki ga je silila, naj si izposodi take imenitne dolge hlače! Kako ga bodo drugi otroci občudovali, ko ga bodo uzrli! Kakor odrasel se bo počutil! Pa kake široke moške korake bo delal, in tiste čudne dolge nogavice, ki jih je doslej nosil k dokolenkam, volnene, ki izgledajo kakor kake hripave babice, se ne bodo videle! Od kolkov do gležnjev bo samo ena črta, ena barva, ki dela čisto drug vtis na okolico!

Pa je bilo sklenjeno: prihodnjo nedeljo bo šel Drejc z Rokijevimi dolgimi hlačami v cerkev!

Zdaj pa: Kako napraviti, da bo ta stvar tudi doma šla?! — Pa je bil spet Roki s svojim, jako otročjim predlogom pri roki:

»Kar do nas dol pridi zjutraj, pa se preoblečeš, pa bo! Saj moja mama

že ve in oče, če bo doma, te itak ne bo videl.«

Tega si Drejc ni upal storiti.

Nedelja je prišla — in moral je spet še koj s tistimi ženskimi volnenimi nogavicami na dan.

Med potjo pa je začel Drejc materi sanjati o dolgih hlačah. Čisto previdno. In potem vsak dan. Posebno priden je postajal, delal usluge, kjer koli bi ne bilo pričakovati.

Končno je omenil sosedovega Rokija, češ, kako sta si dobra postala in tako naprej... in tako naprej — pa je prišel Roki k hiši in sam ponudil hlače.

Globačnikovi so morda to pot prvič občutili nekaj podobnega kakor užaljenost, kajti sami si nikdar niso kaj izposojevali.

Kaj naj to pomeni?

Obenem pa jim je bilo spet nerodno, da bi z morebitno odklonitvijo te ponudbe užalili soseda.

Kaj torej storiti?

Končno so ostale hlače pri hiši — in Drejca pa je ponos nosil kar po prstih.

V nobeni noči se ni tolkokrat prebujal kot takrat. Komaj je učakal svita.

Srce mu je tolko in prsi so se mu širile, ko je počasi lezel v hlače, v prve dolge hlače!

Mati je šla z njim. Venomer se je pogledoval, enkrat od spredaj, pa spet od strani, in še od zadaj je skušal, pa se pri tem močno opotekel, ker se je spotaknil.

Tako — čisto v samega sebe zaverovan — je prišel Stoparjevemu psu na gorici preblizu — in šavs, šavs!

O nesreča!

Leva hlačnica je bila precepljena od kolena dol, koleno pa je krvavelo. Materi in sinu so se vlile bridke solze...

Solarji pišejo

V TOLMINSKIH KORITIH

Bila je lepa, topla, sončna pomladna nedelja. Očka, mamica in jaz smo se odločili, da gremo v Tolminska korita. Sedli smo v fička in se odpeljali po Soški dolini, mimo Tolmina, po vijugasti asfaltni cesti. Kar na lepem smo se znašli na poljski stezi in malo dlje je bilo parkišče. Tam smo pustili avto.

Šli smo čez »Hudičev most« po ozki, kamniti stezi in se spustili do reke Tolminke. Voda je zelo mrzla, a polna rib. Malo dlje pridivja v Tolminko reka Zadlaščica. Obe reki nadaljujeta pot v soteski ob visokih skalah.

Iz Zatolmina smo se skozi Tolmin peljali ob umetnem jezeru na Most na Soči, kjer sem videla, kje se združita reki Idrijca in Bača in se skupno izlivata v Sočo. Proti večeru sem bila utrujena, a zelo vesela, da sem videla toliko novega. Zvečer smo se vrnili domov.

Damijana Cescutti
2. r. UL. RANDACCIO — GORICA

PREDAVANJE DOKTORICE MAŠERE

Že nekaj dni pred napovedanim predavanjem nam je učiteljica dala za mamice vabilo, na katerem je pisalo, da bo v Soščevi hiši predavanje dr. Mašere o vzgoji otrok. Ko sem mami pokazala vabilo, je sprva rekla, da ne bo šla, ker nima časa, potem pa se je premislila in je rekla, da bo na predavanje šla. Bila sem zelo vesela.

Dan po predavanju sem mamo vprašala, kaj je predavala dr. Mašera. Mama mi je rekla, da je govorila o važnih rečeh. Zanimalo me je, če je doktorico kaj vprašala. Povedala mi je, da jo je vprašala, kaj naj naredi z dekliko enajstih let, ki se razvija nekoliko preveč, ker veliko je. Doktorica je dejala, da ne smem dosti jesti, najmanj kruha in takih stvari, ki debelijo.

Tamara Danieli
5. r. PROSEK

HUDO SEM SE PRESTRAŠIL

Nekega večera sem z babico igral karte, ko je nenadoma nekaj zaropotalo v kleti. Ded je sicer rekel, da je le miš, babica pa mi je rekla, naj pogledam. Šel sem v

klet in hotel sem prižgati luč, a žarnica je pregorela. Tedaj sem se ustrašil teme in začel sem jokati. V temi sem začel iskati svetilko, a je nisem našel. Zatrepetal sem od straha, ker je spet nekaj zaropotalo, tedaj pa se je iz kleti na prosto zapodila mačka, nehal sem jokati in zapustil sem klet. Tedaj pa sem si zaželet, da se ne bi nikoli več tako prestrašil.

Rikardo Sluga
4. r. SV. ANA

NA IZLETU

S teto in stricem smo se zmenili, da bomo šli na izlet. Nestrpno sem čakala na nedeljo. V soboto zvečer sem šla zgodaj spat, ker mi je mama rekla, da moram vstati ob šestih.

V nedeljo ob napovedani uri sem veselo vstala in se kmalu odpravila. Šli smo potem k teti in se vsi skupaj odpravili v Cerkno, kjer smo si nameravali ogledati partizansko bolnico Franja. Po poti smo se še ustavili v nekem kraju, kjer je taboril bratranec s taborniki. Šli smo v gozd in bila sem zelo vesela, ko sem od daleč v zelenju videla prve šotore. Bratranec je bil vesel, da smo ga obiskali.

Potem smo nadaljevali pot z avtom, v skrito bolnico pa smo prišli peš. Tam smo si ogledali barake, ki so služile za zavetšče ranjencem, operacijsko sobo in drugo. Tam sem videla tudi nosilnice, vozičke za ranjence in sliko zdravnice Franje. Zame je bil ta izlet zelo zanimiv in poučen.

Tatjana Usenich
4. r. SV. ANA

STRAH

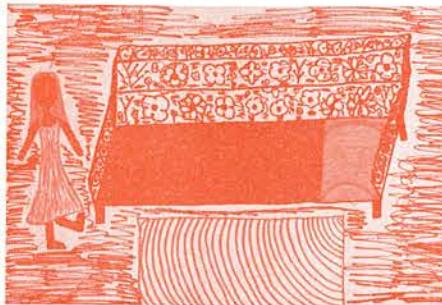
Nekega večera mi je mama naročila, naj mačkam na vrt nesem hrano. Šel sem, poklical mačke in opazil, da ena manjka. Pogledal sem v razne kote in kraje, a mačke ni bilo nikjer, ne na drevesu, ne pod stopnicami in niti v shrambi. Naslednjega večera sem spet nesel hrano mačkam in spet je ena manjkala. Spet sem pogledal po raznih kotih in končno šel še v klet. Odpril sem vrata in hotel prižgati luč, ko sem na neki omari v kotu zagledal veliko

senco, ki se je premikala. Močno sem se ustrašil, vendar nisem zbežal. Senca pa se je začela še bolj premikati in padla nato na tla. Opogumil sem se, prižgal luč in pogledal. Bila je škatla. Približal sem se in odprl. Na moje veliko presenečenje je iz škatle skočila preplašena mačka in zbežala.

Andrej Raini
4. r. SV. ANA

MOJE PETJE

Zvečer sem šla spat zgodaj. V sobi sem sedla na divan, se gledala v ogledalo in začela peti. Najprej sem zapela pesem o škrjančku, potem o kukavici. Večkrat sem zapela to pesem, ker sem pri zadnji kritici večkrat pogrešila. Ko sem pesem o kukavici pravilno zapela, sem si pesem izmisnila. Bila je zelo živahna in sem začela celo plesati. Čez nekaj časa, ko sta sestri že

spali, sem si izmisnila še eno pesem in vmes tudi poživžavala. Pela sem zelo glasno, da sploh nisem slišala očeta, ko je šel spat. Pela sem dalje, oče pa me je okregal in dejal, da moram spati. Bila sem žalostna, a morala sem ubogati.

Andrejina Menegatti
5. r. PROSEK

DEŽ

Ponoči je deževalo. Ko sem se zjutraj zbudil, mi je mama povedala, da je ponoči nekje strela zadela televizijsko anteno. Neka gospa je hotela anteno izključiti in bila le meter od televizorja, ko se je zabliskalo. Mama je povedala, da bi se bilo lahko kaj zgodilo, če bi bila gospa bliže.

Ponoči nisem nič slišal, ker sem spal. Povedali so mi, da je v bližini močno treskal. Ugaja mi, kadar dežuje, grmi in bliska, še bolj, kadar se mlajši brat joče, jaz pa ga strašim. Kadar se bliska in grmi je neverno, da strela zadene v hišo.

Peter Micheli
5. r. PROSEK

SEKANJE V SKOLUDNIKU

Prejšnjo soboto smo sekali v Skoludniku. Več let nismo tam sekali, zato je bilo vse zaraščeno. Nono je sekal, oče klestil veje z renčljico, brat je vlekel iz doline, jaz pa sem spravljala okleščke na kup. Tudi jaz sem kdaj pa kdaj klestila z malim renčljjem.

V Skoludniku je zelo lepo. Vsa dolina je gosto poraščena. Na dnu doline spomladi cvetijo vijolice in zvončki. Vsepovsod je polno listja. Na dnu doline so bila nekatera drevesa že v cvetju. Iskala sem vijolice, a našla sem samo eno. Domov smo se vrnili popoldne utrujeni in lačni.

Danijela Stocca
5. r. PROSEK

KOŠARKARSKA TEKMA

Sredi tedna sem zvedel, da bomo v soboto imeli košarkarsko tekmo. Vesel sem bil. Zmenili smo se, da se dobimo ob enih in četrt v društvu na Kontovelu. Tam je že bil trener Igor in nekateri igralci, pozneje so prišli tudi ostali. Odpeljali smo se v mesto v telovadnico, kjer smo morali nastopiti proti ekipi Centro Addestramento Minibasket. V slačilnicah smo se pripravili in nato stopili na igrišče. Štirje naši igralci so bili v rezervi. Ves čas smo zmagovali z nekaj točkami prednosti. Tekma se je zaključila z našo zmago s kar štiridesetimi točkami razlike. Mi smo jih zbrali 60 na sprotniki pa 20. Vsi srečni smo se odpravili domov.

Martin Starc
5. r. PROSEK

NAGAJIVI MAREC

Že tretji dan pomladi je, a mesec marec nam še vedno nagaja. Prvi dan pomladi je pihala močna burja in topomer je kazal štiri stopinje pod ničlo. Ljudje so spet oblekli plašče. Tudi naslednji dan je pihal oster veter in je voda poledenela. Spet je topomer kazal štiri stopinje pod ničlo. Ponoči je najprej malo snežilo, potem pa deževalo. Dež je ves sneg raztopil. Ostalo ga je še malo v raznih kotičkih in luknjah. Tokrat je bilo že drugič, da je snežilo v marcu.

Vsi otroci smo si prvi dan pomladi že lepo sonce. Ko je na Jožefovo moj brat ugotovil, da zunaj piha močna burja, se je razjezikl in šel znova spat. Rekel je, da dokler burja ne bo ponehala, ne bo vstal, a ko mu je mama povedala, da gremo na izlet v Gorico, je le vstal, se umil, počesal in oblekel. Za burjo se ni več zmenil.

Mi otroci smo že naveličani tega vremena, ker se ne moremo igrati na odprttem. Vsi komaj čakamo, da se bo prikazalo sonce in začelo prijetno greti.

Ingrid Zorn
5. r. PROSEK

TELOVADBA

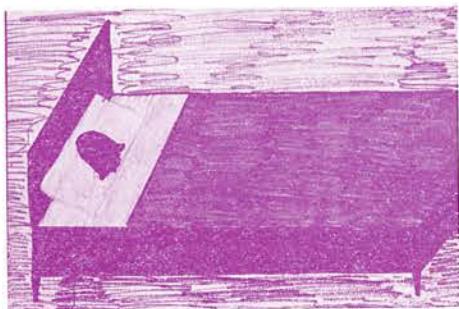
Zmenili smo se, da ne bomo imeli telovadne ure. Pogovarjali smo se o snegu in ugotovili, da smo se v zadnjih dneh zadostnati telovadili. Prav vsi smo preživeli marsikatero lepo urico na snegu. Kepali smo se, se sankali, smučali, se igrali, delali snežake, grebli v sneg, delali igloje, gazili po snegu, ga kidali, se metali, skakali vanj, se vdirali, gradili in popravljali drsalnične steze, delali skakalnice, padali, se prekuvali in podobno.

Zaradi snega smo zgubili dan pouka, nekateri celo dva. Da smo bili v popoldnevih nekoliko bolj prosti, dokler je bil sneg, nam je učiteljica dajala malo nalog. Zato moramo v šoli izkoristiti ves čas za učenje.

Aleksander Gruden
5. r. PROSEK

PREŠERNOVA PROSLAVA

Že v začetku februarja nam je učiteljica povedala, da bo Prešernova proslava v telovadnici v srednji šoli, verjetno sredi februarja. Štiri dni prej pa sem zbolela. Dan pred proslavo sta Damir in Mirjana prinesla vabilo za proslavo in igro. Prebrala sem vabilo in vprašala mamo, če bom lahko šla. Mama pa je rekla, da me ne bo puštela. Naslednji dan me je tata pregledal in povedal, da ne smem ne v šolo in niti

na proslavo. Bila sem žalostna. Legla sem v mamino posteljo in brala. Toda knjigo sem kmalu odložila, ker me je začela boleti glava. Začela sem jokati, ker nisem vedela, kaj bi počela. Ko sem skoraj zaspala, sta se iz šole vrnila Damir in Mirjana. Vsi trije smo potem gledali televizijo.

Popoldne je prišla k nam Kostanca in prinesla novo krilo za Mirjano. Nekaj časa je klepetala z mamo, potem je odšla skupaj z Damiron in Mirjano na proslavo, jaz pa sem ostala doma v postelji in gledala televizijo. Bilo mi je zelo hudo.

Tanja Starc
5. r. PROSEK

SPREHOD

Z učiteljico smo se zmenili, da bomo šli na spomladanski sprehod, namesto da bi imeli uro telovadbe. Namenili smo se v neko dolino iskat zvončke. Vsi smo bili navdušeni. Ob enajstih smo zapustili šolsko poslopje, z nami so šli tudi četrtošolci, in napotili smo se do doline. Po dajši hoji smo prispeli tja in učiteljica nam je dovolila, da smo šli trgat zvončke.

Zapodili smo se v tek in se kmalu razpršili po dolini. Sprva zvončkov nisem našel, potem pa so mi prihajali kar sami pod roko. Trgal sem in trgal, dokler nas ni učiteljica poklicala in povedala, da se bomo vrnili v šolo. Zbrali smo se ob cesti, se postavili v vrsto in odkorakali nazaj v šolo.

Dejan Danieli
5. r. PROSEK

MOJA NESREČA

Ko sem se v soboto zvečer odpravljala spat, sem sedla na mizo, da bi si sezula nogavic. Ker pa sem nerodna, sem padla in se udarila v križ. Mami nisem nič povedala, ker sem se bala, da me bo okregala. Vso noč nisem mogla zaspasti, ker me je močno bolelo, le proti jutru sem malo zdremala. Ko sem se zbudila, sem slišala teto, ki je vstopila v mojo sobo in prišla pogledat, kako spim. Čeprav nisem spala, sem se delala, da spim. Teta me je lepo pokrila in me potrepljala prav tam, kjer sem se udarila. Zabolelo me je. Mislila sem si, da je teta zelo zabita, velikanska oslica, ker me zmeraj potreplja po zadnjici, kadar prihaja pogledat, kako spim. Hip nato sem se seveda ozmerjala za nehvaležnico, saj vem, da me ima teta zelo rada in da ni mogla vedeti, da me boli.

Ko sem zjutraj vstala, sem bila vsa bleda ob bolečin. Mama me je vprašala, kaj se je zgodilo. Povedala sem ji vse, kakor se je zgodilo. Mama me je hitro namazala in mi rekla, naj se pazim. Ves dan se nisem mogla upogniti in nič delati. Zvečer me je mama spet namazala. Ponoči me je sicer bolelo, a sem lahko spala. Še danes me boli in se ne morem upogibati. Upam, da

bodo bolečine kmalu nehale. Na mizi pa si ne bom več sezuvala nogavic.

Tamara Danieli
5. r. PROSEK

KOŠARKA

Vsek torek in četrtek hodim na stadion »Prvi maj« h košarki. Igra me zelo veseli. Igram pri Boru. Kadar dosežem koš, mi vsi ploskajo, ker sem najmanjši in najmlajši igralec. Tudi moj brat igra pri Boru, a on je starejši od mene. Upam, da bom postal tako dober igralec, kot je on.

Daniel Cej
3. r. SV. IVAN

NAŠLA SEM KRTA

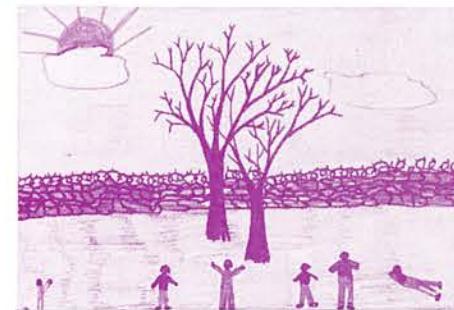
Nekega dne sem šla z bratom na vrt. Mama nama je zaukazala, naj malo počistišva vrt. Začela sva z delom. Kar naenkrat sem zagledala lepo, majhno žival, ki je imela kožušček črn kot žamet. Poklicala sem brata in mu pokazala, kaj sem našla. Brat mi je povedal, da je žival krt. Z bratom sva mrtvega krta nesla nokazat staršem in babici. Vesela sem bila, ker sem našla krta.

Damijana Romano
2. r. DOMJO

NOGOMETNA TEKMA

Popoldne so me obiskali sošolci Martin, Marko, Dejan, Ervin, Korado in Aleksej. Hitro smo se domenili in začeli igrati nogomet. Ekipi sta sestavila Moreno in Sandro. Komaj se je začela igra, sem že dobil žogo, preigral ostale in dosegel gol. Nekaj minut kasneje je bil Ervin tisti, ki je zbil žogo v vrata. Zmagala je ekipa, v kateri sem igrал tudi jaz. Končni rezultat je bil 5 proti 4 za nas.

Kmalu potem me je poklical oče in moral sem domov, ker je sestra Antonella bolna. Ima vročino in je dvakrat bruhalna.

Pozneje je prišla sestra Lorena in oba sva se začela igrati z Antonello. Kasneje sem se lotil pisati naloge.

Massimo Celea
5. r. PROSEK

KMEČKO ŽIVLJENJE

Nekega popoldneva, ko je deževalo, sem sedel doma pri mami. Pripovedovala mi je doživljaje iz svojih otroških let. Povedala mi je, kakšno kmetijo so imeli. V hlevu je bilo šest krav, zato so imeli dosti mleka. Opoldne in zvečer so pomolzli in nalili mleko v pločevaste posode. Zjutraj so natovorili osla ali konja in vozili mleko v Trst. V mestu so mleko prodajali in služili denar.

Marko Hrvatič
4. r. RICMANJE

VESELI TOBOGAN

Več kot mesec dni bo, ko me je učiteljica izbrala skupaj s Sašom, Markom, Sabino in Faniko, za avdicijo za »Veseli tobogan« v Novi Gorici. Igrala sem na klavirju, recitirala in pela. Bilo je mnogo učencev iz Gorice in Nove Gorice in med vsemi sta bili izbrani dve moji točki. V četrtek 8. aprila smo nastopili pred televizijskimi kamerami in velikim številom gledalcev. Pela sem s Sabino in Faniko pesem »Rdeča kapica«, sama pa sem recitirala pesem »Pogumena punčka«.

Imela sem tremo, dokler nisem zagledala napovedovalca Marjana Kralja in tovarišico Jano. Najbolj všeč sta mi bila komik Toni in punčka iz Nove Gorice, ki je recitirala »Ostržka«. Tudi naša Mirta iz prvega razreda je bila pridna. Še bi nastopila v oddaji »Veseli tobogan«.

Damijana Cescutti
2. r. UL. RANDACCIO — GORICA

MOJ OČE PEK

Moj oče je pek. V pekarni, kjer dela, porabijo vsak dan 14 stotov moke, ki jo zmesijo v kruh. Poleg moke rabijo po 50 litrov vode za vsak stot moke, kilogram in pol soli, tri kilograme masti, 2 kilograma kvasa in tri sladkorja. Testo morajo zmesati v mešalcu in ga potem pustiti, da vzhaja. Potem testo oblikujejo v kruhke, te pa devajo v peč, kjer se pečejo 25 minut. Pečene kruhke poberejo potem v košare in jih razdelijo za prodajo.

Robert Grison
4. r. RICMANJE

SREČANJE S ŠOLARIJI IZ GORICE

Sredi tedna so na našo šolo prišli šolariji iz Gorice. Učenci so počakali v 2. razredu,

učiteljica in mama nekega šolarja pa sta nas prišli pozdraviti. Pouk smo nadaljevali do odmora, potem pa smo se spravili v vrsto in šli na prosto, kjer smo začeli igrati »Med dvema ognjem«. Najprej smo igrali sami šolarji iz Števerjana, potem pa smo odigrali prijateljsko tekmo s šolarji iz Gorice. Ko je bilo kosilo pripravljeno, smo morali učenci iz tretjega razreda zapustiti igro. Potem ko je kosilo pojedla prva skupina, so prišli ostali z gosti iz Gorice. Po kosilu smo šolarje iz Gorice povabili v naše razrede. Potem smo v jedilnici skupaj peli in recitirali. Čas pa je hitro minil in kmalu so se šolarji iz Gorice poslovili od nas. Naši učenci so jim pripravili spominčke. Še dolgo smo jih pozdravljali, ko so bili že v avtobusu.

Igor Ciglič
3. r. ŠTEVERJAN

NAŠ ŠOLSKI IZLET

Zbrali smo se pred šolo in tam stopili v avtobus. Odpeljali smo se v Štivan. Tam smo izstopili iz avtobusa in si ogledali veliko zgradbo, kjer črpajo vodo. Neki gospod nam je pokazal naprave in povedal, kako vodo prečistijo. Šli smo potem v štivansko cerkev. Po obisku smo malicali in se pred cerkvijo igrali. Šli smo potem v gostilno, kjer smo kupili sladoleđ. Šli smo tudi v drugo cerkev, ki je stara petsto let. Od tam smo šli na pokopališče in se potem odpeljali spet v Križ. Ko smo izstopili iz avtobusa, smo se pozdravili in odšli domov.

Marko Tence
2. r. KRIŽ

NEDELJSKI POPOLDAN

V zimskem času smo bili v nedeljah popoldne vsi doma. Sedaj je pomlad, zato hodimo na sprehoede na bližnje hribe. Pozno popoldne se vračamo domov. Najprej se malo odpočijemo, potem gledamo televizijo. Včasih nas pride kdo obiskat. Z bratom hodiva v nedeljo zgodaj spat, ker morava drugi dan v šolo in vrtec. Ob nedeljah je lepo, ker smo vsi doma.

Alja Sterni
2. r. KRIŽ

ZAPUŠČEN AVTO

Kadar grem z mamom na sprehoed, vidim na travniku razbit avto. Mama mi je povedala, da so avto nekoč ukradli in ga tja pripeljali. Tam so ga tatovi razdrli na kose in jih potem prodali. Ko sem nekega dne hodil mimo avta, me je zajel dež. Bil sem brez dežnika, zato sem se zatekel vanj in se ubranil pred dežjem. Tudi drugi otroci se večkrat igrajo v tem avtomobilu. Tako je od lepega avtomobila ostal le kos strega železa.

Aljoša Gregori
2. r. KRIŽ

DELNI SONČNI MRK

Učiteljica nam je povedala, da bomo gledali sončni mrk. Razložila nam je, kako nastane sončni mrk. V razredu smo se postavili v vrsto in šli na šolsko dvorišče. Vzeli smo okajeno steklo in skozenj gledali, kako luna pokriva sonce. Ko smo si ogledali ta pojav, smo se vrnili v razred.

Andrej Cossutta
2. r. KRIŽ

Urednikova pošta

Spet se je zavrtelo kolo časa in znašli smo se na pragu počitnic.

Še nekaj dni in vašega truda bo konec. Tudi Galeb se bo v naslednjih treh mesecih odpocil, da si nabere novih idej, zamisli in pobud za prihodnje šolsko leto, ko bo ponovno poletel med vas, da vas razveseli s svojo privlačno, zanimivo in pestro vsebino. Med počitnicami vam želim mnogo zabave, razvedrila, izletov, potovanj in brez-

skrbnih uric ob morskih obalah, na gorskih stezah, v kolonijah in na taborjenih.

Če boste v tem času doživelj kaj zanimivega, kar je vredno opisa, ne pozabite na Galeba! Pišite! Vaša pisemca bom objavil v prvi številki prihodnjega letnika.

Torej vsem veselje počitnice in na svidenje oktobra ob začetku novega šolskega leta 1976-77.

UREDNIK

ČUDEŽNA VODA

Nekoč sta živila deček in deklica, ki sta imela bolno mamo. Zvečer sta šla spati in sanjala o vodi, ki je vse ozdravela. Zjutraj sta se zbudila in povedala mami, da bosta šla iskat čudežno vodo. Mama se je zanj balala, a ju je končno spustila iz hiše. Na cesti sta deček in deklica srečala staro ženo, ki je sedela na nizkem zidu. Žena je bila lačna, zato sta ji dala svojo malico. Stara žena je v zahvalo spremila dečka in deklico do čudežne vode. Ko sta se vrnila domov, sta mami dala vodo in v nekaj dneh je mama ozdravela. Potem so živeli vsi srečni in veseli.

Erika Garbini
2. r. PROSEK

DEČEK IN DEKLICA

Nekoč sta deček in deklica šla v gozd. Gozd je bil gosto poraščen z drevesi, zato sta se deček in deklica izgubila. Tavala sta v gozdu in čez nekaj časa zagledala hišico. Ta je bila vsa iz sladkorja in čokolade. Deček je odlomil opeko iz čokolade, deklica pa je odlomila vrata. Nasilita sta se in zaspala. Drugo jutro sta našla pot domov in s seboj prinesla čokolado. Očka in mama sta bila zelo vesela.

Maja Štoka
2. r. PROSEK

ČEBELICE IN CVETKE

Poglej jih, cvetice,
male lepotice,
sredi trat cvetijo,
v čašicah čebelice držijo!

Čebelice, delavke male naše,
nekter prenašajo iz čaš v čaše,
potem domov poletijo,
in ga v panjih v med spremenijo.

Cvetice so zadovoljne z brenčečimi gosti,
dajo jim nektarja, da je za vse zadost.
V mraku cvetke čaše zapró,
čebelice pa sladko zaspó.

Barbara Logar
3. r. SESLJAN

OTROCI DANES IN NEKDAJ

Dandanes smo otroci zelo srečni. Imamo lepa oblačila, mnogo igračk, obutev in najrazličnejše šolske potrebščine. Vse te stvari nam lahko kupujejo starši, ker imajo dobre službe. Večina otrok se ukvarja z raznimi športi in hodi v glasbeno šolo. Starši jim kupujejo tudi različne živalce. Peljejo jih v gledališče in v kino. Poleg tega jim dajejo veliko ljubezni.

V starih časih pa ni bilo tako. Otroci so imeli revne obleke in največkrat so hodili bosi. Moja babica si je sama sešila copate, ki pa niso trajale dolgo časa. V šoli so imeli samo svinčnik in list papirja, na katerega so pisali. Šolskih torb niso imeli, zato so šolske potrebščine nosili kar v roki. Preden je šla v šolo, je večina šolskih otrok že napasla krave. Deklice so imele le punčke iz cunja. Ko je moja mama bila majhna, je imela samo eno punčko. Množički so bili otroci lačni. Težko je bilo dobiti delo, ker je bilo zelo malo industrij. Edina zaposlitev je bila pri kmetih. Starši so delali kot dñinarji v treh letnih časih: spomladni, poletni in jeseni. Takrat je bilo namreč delo na polju. Pozimi je bilo hudo, ker ni bilo zasluga niti pri kmetu. Kljub temu so bili otroci dobri in ponizni, mnogo bolj kot danes.

Barbara Logar
3. r. SESLJAN

MOJE KOLO

Moje kolo je lepo. Je belo in rumeno. S kolesom se vozim, kadar ima očka čas, da me spremi. Popoldne sem šla spati. Ko sem vstala, mi je očka rekel, da je prost. Hitro sem vzela kolo in ga dala v avto. Očka me je peljal na Kras, kjer sem lahko kolesarila.

Tamara Cetin
2. r. ŠKEDENJ

V NEDELJO V GOZDU

V nedeljo sem šel z očkom in stricem v gozd sekat akacije. Mi jim pravimo gace. V gozdu smo najprej posekali drevo s sekiro. Ko je drevo padlo, smo ga izmerili in ga sežagali na dolge kose. Debele kose smo potem razpolovili tako, da smo od vsega dobili dva kola. Te kole bomo postavili k trtam, da bodo rasle ravno. Jaz sem pomagal drevo žagati. Ko je bilo vse končano, sem pomagal znositi kole v klet.

Boris Stopar
2. r. ŠKEDENJ

NA ZDRAVNIŠKEM PREGLEDU

Šel sem k zdravniku. Očka me je prišel iskat v šolo. Pri zdravniku je bilo dosti otrok in mamic. Zdravnica mi je pregledala nos, usta in ušesa. Rekla mi je, da ne smem več plavati v bazenu, ker ne smem več v bazen in ne morem plavati. Zdravnica mi je dala kapljice za nos. Napraviti bom moral tudi izvide krvi.

Mavricij Pettiroso
2. r. ŠKEDENJ

MOJI MAČKI

Pri babici imam dve mački. Ena se imenuje Nina, ena pa Ali. Imam ju zelo rad, zato vedno silim k babici na obisk. Prinam jima mleko in meso. Moj ded ima tudi zajčke in ptičke. Očka me večkrat pelje tja. Tam se igram z mačkama in hodim gledat, kaj delajo zajčki.

Mavricij Pettirocco
2. r. ŠKEDENJ

KAKO JE MUCKA PREŽALA ZA VRABCI

Vsi otroci poznamo domačo mucko. Na podeželju nam je vedno dobrodošla, ker z

neusmiljeno srditostjo preganja in uničuje vse škodljive, a na žalost tudi koristne živalice. Danes smo tak prizorček opazovali skozi šolsko okno. Videli smo sosedovo mucko, kako je prežala za vrabčki. Misleč, da bo imela dobro kosilo, je ne vem koliko časa prežala za njimi, ki so mirno poskakovali po šolskem dvorišču. Mucki ni bila sreča naklonjena, vrabčki so jo opazili preden se jim je približala. Uboga mucka je morala le k svojemu gospodarju na kosilo.

Ervin Černuta
2. r. REPENTABOR

REŠITVE UGANK IZ 7. ŠTEVILKE

KRIŽANKA — Vodoravno: 1. Avstrija, 9. notranjka, 11. Amazonka, 13. ona, 15. ne, 16. ND, 17. oče, 19. TN, 20. ar, 21. IV, 22. vinjak, 23. pleskarica, 26. rak, 28. RI, 29. Vinica, 30. Akra, 31. ozka, 33. aga, 34. črtan, 35. Adrija, 36. Pazin, 37. OU, 38. jašek, 39. vrnitev, 40. enak. **Navpično:** 1. Ana, 2. vozniki, 3. stodvanajst, 4. trn, 5. rakovica, 6. inačica, 7. JJ, 8. ako, 11. analiza, 12. mere, 14. Ankaran, 18. ena, 23. pro, 24. Svarun, 25. Riga, 27. kan, 30. arzen, 32. kdor, 34. čaše, 36. pa, 38. JV.

MAGIČNI KVADRAT — Vodoravno in navpično: 1. polh, 2. Opel, 3. lepo, 4. hlod.

REBUS — Nos — O — Rog = Nosorog.

REŠITVE SO POSLALI: Sonja Bensa, Vida Gravner, Beno Vižintin, 5. r. PEVMA. Aleksander Desco, 4. r. SV. FRANČIŠEK. Marko Cotič, Aleš Fajt, Darij Butkovič, Vesna Tomšič, Loredana Peteani, David Tomsič, Lorena Gulin, Edi Peteani, Nada Devetak, Mauro Juren, Robert Juren, 4. r. SOVODNJE OB SOČI. Egon Gornik, 5. r. GROPADA. Ivana Venier, 2 r. NABREŽINA. Marvida Čuk, Tatjana Čač, 1. in 4. r. SV. IVAN.

NAGRADE DOBIJO: Aleksander Desco, 4. r. SV. FRANČIŠEK. Mauro Juren, 4. r. SOVODNJE OB SOČI. Egon Gornik, 5. r. GROPADA. Ivana Venier, 2. r. NABREŽINA. Tatjana Čač, 4. r. SV. IVAN.